

INFORMATIVNI

sužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XIV

Ravne na Koroškem, 4. januarja 1977

Št. 1

Izdaja odbor za informira-
nje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prislan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prve-
ga odstavka 36. člena zakona
o obdavčenju proizvodov
in storitev v prometu
(Ur. list SFRJ, št. 33/72) in
mnenju sekretariata za in-
formacije SRS, št. 421-1/72
prosto plačila prometnega
davka

SREČNO,
ZDRAVO IN
USPEŠNO
LETO
1977
ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN
NJIHOVIM
DRUŽINAM

Samoupravni organi
in družbenopolitične
organizacije
Železarne Ravne

SREČNO NOVO LETO 1977

Leto 1976 je za nami. Minilo je kot mnoga druga leta, čeprav je bilo polno razburljivih dogodkov doma in po svetu. Bilo je leto nesreč, pa tudi pomembnih gospodarskih in političnih dogodkov. Ni bilo slabo, pa tudi ne tako dobro, da bi lahko bili z njim povsem zadovoljni. Kljub temu pa je bilo leto našega časa in postalo je del naše lastne zgodovine.

Ob poslavljanju od starega leta in ob želji za srečno novo leto smo doslej navadno nekoliko podrobneje obravnavali poslovne uspehe minulega leta. Vsem nam je znano, da so gospodarski uspehi preteklega leta slabši od tistih iz leta 1975. V letu 1976 je manjkalo naročil, predvsem v nekaterih metalurških obratih, tako da plana proizvodnje in realizacije kot delovna organizacija nismo dosegli. Sicer pa bodo poslovni uspehi in neuspehi objavljeni v eni izmed naslednjih števil »Fuzinarja«.

Na pragu novega leta pa raje pogledamo naše glavne naloge, ki stoje pred nami, zato da bi bilo leto 1977 boljše od leta, ki je postalo že preteklost. Delati bomo morali več, boljše in cenejše. To velja za vsa področja in za vse zaposlene v Železarni Ravne. Kvaliteta in cena postajata vsako leto zahtevnejši merili na domačem in tujem trgu. Samo tisti, ki bodo poslovno uspešni, bodo lahko razvijali svoje temeljne organizacije združenega dela in delovne organizacije, pa tudi več prispevali za razvoj vseh drugih dejavnosti v kraju in občini.

Smotrnejše bomo morali izkoristiti delovni čas in proizvodne naprave. Izboljšanje izplena, zmanjšanje izmečka, pa štednja s surovinami in energijo, to so področja, kjer lahko veliko več napravimo, kot smo doslej. In tudi možnosti je dovolj.

Ker je v Železarni Ravne iz leta v leto večja koncentracija strokovnjakov vseh vrst, zato upravičeno pričakujemo hitrejše premike na področju novatorstva in racionalizacij. Letošnja čestitka ob novem letu naj bo hkrati izziv in poziv vsem tistim, ki jim je do hitrejšega napredka Železarne Ravne in do napredka naše socialistične družbe nasploh. Leto 1977

naj bi zato postalo leto pomembnejših premikov na široki fronti novatorstva in racionalizacij.

Po sprejetju zakona o združenem delu novembra 1976 nas čakajo zahtevne naloge tudi na področju samoupravne organiziranosti. Postopoma pa bomo morali dopolnjevati svojo interno zakonodajo.

Veliko je še drugih nalog, ki spadajo v naše neposredne delovne obveznosti in ki jih moramo dobro izpolnjevati, če hočemo, da bo novo leto 1977 res leto našega nadaljnega napredka in dobrih poslovnih uspehov.

Ko si ob vstopu v novo leto iz srca želimo, da bi bilo srečno, da bi ga preživeli zdravi, ob delu in v miru, bodimo hkrati prežeti z zaupanjem v svoje lastne sile in sami sebe. To naj bodo naše želje in naša strategija na poti k novim ciljem za napredek Železarne Ravne, kraja, občine in domovine.

In zato še enkrat: srečno novo leto 1977!

Franc Fale

NAŠA SKUPNA PRIZADEVANJA

Spet je preteklo eno leto. Leto 1976. Kakšno je bilo? Plodno, bogato, smo storiili vse, kar bi lahko in kar bi morali? Ko se tako kot posamezniki, sodelavci kolektiva ali družbenopolitični in samoupravni delavci sprašujemo in delamo obračun našega dela na koncu leta, lahko ugotovljamo, da je bilo naše delo plodno. Najbrž nas naši poslovni rezultati za preteklo leto ne bodo posebej razveselili in bodo vplivali na počasnejši razvoj, kot smo si ga načrtali s srednjeročnim planom za leto 1977. Kljub temu pa lahko trdimo, da bodo ti taki, da bodo pozitivno vplivali na nadaljnji razvoj delovne organizacije, kraja in družbene skupnosti. S staljša osvajanja novih možnosti našega bodočega gospodarskega in družbenega razvoja pa je bilo leto 1976 eno najbogatejših v izgradnji našega samoupravnega odločanja.

Zakon o zavarovanju plačil in zakon o plačani realizaciji sta segla globoko v negativna poslovna dogajanja v preteklosti in bosta imela v celoti svoje pozitivne učinke šele v bodoče. Zakon o združenem delu in cela vrsta drugih določil, ki nastajajo na njegovi podlagi, pomenijo bistvene spremembe našega bodočega poslovnega in samoupravnega razvoja. V železarni te zahteve že zelo dolgo poznamo, saj smo že v preteklem letu na njihovih osnovah gradili našo novo bodočo poslovno politiko in samoupravno skupnost.

Poleg navedenega osrednjega področja dela smo v letu 1976 začrtali naš bodoči gospodarski razvoj, temelje bodočega usmerjenega izobraževanja, samoupravnega planiranja, kulturnega razvoja, razpravljali o razvoju samoupravnih interesnih in krajevnih skupnosti itd.

Kam v bodoče — v novem letu usmeriti naša prizadevanja? Odgovor je jasen: v realizacijo tistega, kar imamo tako bogato zastavljeno. Predvsem bodo naša skupna prizadevanja morala biti

usmerjena v ustvaritev čim bogatejših materialnih dobrin. Le od tu bomo lahko uspešno gradili ves nadaljnji vsestranski samoupravni socialistični razvoj.

Obenem s sprejetjem zakona o združenem delu že vstopamo v realizacijo njegovih bistvenih elementov: ustvariti nove samoupravne in dohodkovne odnose v združenem delu. Te naj bi čim uspešneje realizirali v letu 1977 že na samem začetku sprejetja plana. Tako bi na koncu obdobja, ko se po zakonu (dve leti) združe-

no delo mora organizirati v temeljne organizacije združenega dela, že želi sadove nove samoupravne organiziranosti. Z uspešno realizacijo nove samoupravne organiziranosti v železarni bomo vzporedno rešili vse druge naše skupne probleme le, če si bomo tudi še v bodoče prizadevali, da dosežemo naše skupne cilje.

Z željo, da bi bilo leto 1977 čim bolj uspešno v naših skupnih ciljih in da bi prineslo čim več osebnih uspehov in sreče, čestitamo vsem delavcem kolektiva za dosežene uspehe in želimo srečno novo leto!

Družbenopolitične organizacije

Kako izpolnjujemo gospodarski načrt

Ko bo pred vami ta številka »Informativnega fužinarja«, se bo letošnje leto izteklo. Takrat bodo že delno znani proizvodni rezultati za celo leto 1976. Ob času sestave tega poročila pa so bili zbrani šele prvi podatki za mesec november, zato smo s planskimi kazalci lahko primerjali le november in skupaj prvih enajst mesecev, decembrske rezultate pa smo mogli oceniti samo na osnovi napovedi.

Veliko do konca leta ne bomo mogoče več storiti, pričakujemo pa, da bo boljši zaključek leta prispeval k manjšemu zaostanku za planiranimi cilji. Novembrska proizvodnja opravičuje nekoliko večji optimizem, saj sta tako skupna kot blagovna proizvodnja znatno manj zaostali za načrtom kot v zadnjih mesecih.

Predvsem blagovna proizvodnja zaostaja le 7,6% za načrtovano, skupna pa za 12,1%. Ta dva podatka kažeta, da so se medfazne zaloge zmanjšale, česar ni mogoče trditi za zaloge gotovih izdelkov. Z manjšo zakasnit-

vijo pa je sedaj opazno upadanje povpraševanja po izdelkih jeklolivarne, ki v preteklih mesecih ni imela večjih težav zaradi pomanjkanja naročil. Ker sta bili letos jeklolivarna in kovačnica edina obrata v TOZD metalurške proizvodnje, ki sta uspešno poslovala, bo ta preobrat negativno vplival na ustvarjanje dohodka TOZD MP. Težave z naročili ima zaenkrat še vedno tudi kovačnica, zato v začetku prihodnjega leta ni pričakovati bistvenega izboljšanja stanja.

V TOZD mehanske obdelave zaostanek za planiranimi količinami ni takšen, vrednost prodanih izdelkov pa bo za celo leto le za dober odstotek manjša od načrtovane. TRO Prevalje bo letos izdelala veliko manj izdelkov, kot predvideva načrt (okoli 20%), vrednost prodaje pa bo okrog 10% manjša.

Iz tabelaričnega pregleda je razvidno, koliko so se posamezni obrati približali načrtovanim količinam in vrednostim.

Obrat (TOZD)	% doseganja načrta skupne proizvodnje		% doseganja načrta eksterne realizacije	
	mesec november	kumulativno za 11 mes.	mesec november	kumulativno za 11 mes.
Jeklarna	90,3	87,7	—	—
Jeklolivarna	80,5	92,5	99,4	101,3
Valjarna	87,9	79,8	94,6	85,3
Kovačnica	79,7	93,4	93,2	89,5
Jeklovlek	58,8	72,0	60,5	67,7
Skupaj TOZD metal. proizv.	87,9	84,1	91,4	86,9
Obrat strojev in delov	92,9	104,6	105,0	108,7
Obrat industrijskih nožev	96,3	83,3	65,2	81,8
Obrat pnevm. strojev	105,1	86,7	114,1	103,6
Vzmetarna	83,9	74,3	94,3	80,8
Skupaj TOZD mehanske obdelave	89,9	89,5	97,1	98,2
TOZD TRO Prevalje	68,0	80,0	87,9	89,3
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	87,9	84,3	92,8	90,0

Primerjava mesečnih in kumulativnih podatkov kaže, da je novembra porasla proizvodnja v večini obratov, le jeklolivarna, kovačnica, jeklovlek in TRO so izdelali manj, kot je bilo me-

sečno poprečje v 11 mesecih. Čeprav je bil obseg proizvodnje v teh obratih manjši, je vrednost prodanih izdelkov v jeklolivarni in kovačnici blizu načrtovane. Asortiment izdelkov je omogočal

Vrščički

večjo realizacijo. Navidez neso-razmerna sta rezultata v obratu industrijskih nožev, kjer skupna proizvodnja le malo zaostaja za planirano, eksterna realizacija pa je veliko manjša. Pri skupni proizvodnji so imele v novembru velik delež compound gredice, ki se dalje predelujejo, proizvodnja nožev in orodja pa je bila 31% manjša od načrtovane.

Že danes lahko ugotovimo, da od leta 1972 dalje nismo imeli tako majhnega obsega skupne proizvodnje kot letos, medtem ko je količino prodanega materiala mogoče primerjati z dosežki leta 1974.

Tolikšen zaostanek za planiranimi količinami je predvsem posledica manjšega obsega pro-

izvodnje valjarne, ki bi po načrtu morala izdelati 46% vse skupne proizvodnje in s prodajo svojih izdelkov prispevati 35,8% k eksterni realizaciji. Ker ni bilo zadosti naročil, je bil delež znatno manjši.

Razveseljivo je, da smo v zadnjih letih napravili velike strukturalne premike pri naših izdelkih in da delamo več zahtevnih in več končnih izdelkov. Pestrost asortimenta v takšnih letih, kot je bilo leta 1976, lahko omili posledice zmanjšane povpraševanja. Čeprav ni bilo mogoče prodajati vseh vrst izdelkov, so vsaj posamezne skupine našle pot do kupcev.

Ž. I.

Letne skupščine osnovnih organizacij sindikata

Letne skupščine osnovnih organizacij sindikata železarne so končane. Ugotavljamo, da so v celoti uspele, da se vedno več članov aktivno vključuje v razreševanje družbenih protislovij in pozna delo ter vlogo sindikatov danes. Razumljivo pa je tudi, da določeno število članov še ne more v celoti dojeti spremenjene vloge sindikata, ki je s sprejetjem zakona o združenem delu postal hrbtenica samoupravljanja. Zato je ena izmed zastavljenih nalog z letnih skupščin, da v sindikatih še boljše zaživi delegatski sistem.

Sindikati, gledano z ustavnih pozicij, postaja notranja sila samoupravljanja, orodje in sredstvo delavskega razreda za uveljavljanje samoupravnih socialističnih odnosov. Sindikati se vgrajujemo v sistem samoupravljanja in uveljavljamo svojo vlogo in odgovornost v sistemu združenega dela kot njegov integralni del, ne pa kot zunanja sila, nasprotna njemu. Sindikat pa je politična organizacija delavcev, ki se bori za jačanje vloge samoupravljanja, za delo delegacij in delegatov, dela na samoupravnem združevanju dela in sredstev, zagotavlja zakonitost in varstvo pravic članov, skrbi za kadrovanje itd.

V železarni delamo na konkretizaciji zakona o združenem delu, ustanovljamo temeljne organizacije z željo, da dosledno uveljavimo ustavo in s tem bo naše samoupravljanje kvalitetnejše. Čakajo nas še volitve v samoupravne organe na nivoju delovne organizacije, sestavljene organizacije slovenskih železarn in druge potrebne stvari za dejansko življenje in delo temeljnih organizacij.

Sindikalne organizacije so na skupščinah ocenile potek ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela in nalog, ki v tem času stojijo pred celotno organizacijo sindikata za vsebinsko usmeritev bodočega dela. Ni dovolj, če samo spremenimo organiziranost in izvolimo samoupravne organe, ampak moramo predvsem družbenopolitične organizacije ustvariti dejansko možnost za poglajeno delo in življenje v samoupravni enoti. Zato je tudi večina skupščin na

svojem delovnem dogovoru poskušala odgovoriti, kako in kaj je potrebno spremeniti, da bo naš član resnično odločal o vseh vprašanih, ki so zanj pomembna. V večini so tudi ocenili samoupravne razmere in predlagali določene rešitve.

Sindikalne skupine in sindikalni poverjeniki v nekaterih osnovnih organizacijah so v celoti našli svojo vsebino delovanja. Bili so primeri, ko so člani zelo kritično obravnavali delo posameznih poverjenikov in zahtevali celo zamenjavo poverjenikov, ki niso obojestransko prenašali stališč in sklepov. Seveda pa ugotavljamo tudi, da so pa še osnovne organizacije, kjer ni zaživel delegatski sistem. Zato je ena izmed glavnih nalog sindikata v letu 1977 vsebinsko in organizacijsko jačanje sindikalnih skupin. Otrsteti se moramo forumskega delovanja v naši organizaciji in preiti k doslednemu demokratičnemu načinu formiranja stališč in sklepov. To bomo pa dosegli samo takrat, ko bo sindikalna skupina usposobljena, da se bo v zelo kratkem času lahko sestala in obravnavala vprašanja, ki so pomembna za članstvo. Tu mislimo, da naj ti sestanki trajajo deset do petnajst minut, to pa zahteva predhodno dobro pripravo sestanka.

Člani so tudi z mero odgovornosti in preudarnosti obravnavali funkcioniranje in delo posamezne temeljne organizacije. Velikokrat je bila tudi zaskrbljenost, kako bodo gospodarili, ko bodo sami. Povsod je bila prisotna misel, da je potrebna solidarnost med posameznimi temeljnimi organizacijami in poudarjena želja po enotnem delu v delovni organizaciji.

Razprave o nastajanju, sprejemanju in izvrševanju sklepov so bile vsebinsko bogate. Pravilno so ugotavljali posamezni člani, da smo zelo malo prisotni ali nič pri nastajanju predlogov sklepov. Glasovanje velikokrat poteka tudi tako, da posamezniki niti ne vedo, za kaj so glasovali. Izvrševanje sklepov pa je področje, ki gre precej hitro v pozabo in smo premalo dosledni, da bi sprejete sklepe tudi realizirali v življenje. Takšno stanje je zaradi tega, ker premalo sodelujemo pri nastajanju predloga in ker nimamo us-

treznega sistema informiranja. Ni dovolj, če informacije samo damo, ampak moramo tudi slediti uspešnosti načina informiranja.

Na letnih skupščinah so poleg proizvodnih problemov, delovne in tehnološke discipline člani spregovorili tudi kritično o neurejeni zdravstveni službi, o družbeni prehrani, o odnosih itd. Povsod je bila prisotna ustvarjalnost članstva pri razreševanju problemov, ki se že kar predolgo vlečejo iz leta v leto.

Letne skupščine so tudi potrdile spremenjeno organiziranost sindikata v naši delovni organizaciji. Sprejele so poleg sklepov tudi programe dela in finančne načrte za prihodnje leto. Kjer je v temeljni organizaciji več osnovnih organizacij, so bile izvršene tudi volitve dopoljenih izvršnih in nadzornih odborov. Podrobnejša analiza in ocena letnih skupščin bo podana v skupnem poročilu sindikata, ki bo izšlo kot priloga Informativnega fužinarja 15. 1. 1977.

Vsebinska poročila o delu sindikata bo morala oceniti samoupravljanje po posameznih temeljnih organizacijah in v delovni organizaciji. Delavska kontrola si le s težavo utira pot in v sindikatih moramo opozoriti na posamezne vzroke, zakaj ne moremo opraviti kvalitetnejših premikov na tem področju.

Kakšno je bilo gospodarjenje in kakšni ukrepi so bili sprejeti, da se je stanje izboljšalo? Ne moremo mimo uporabe sredstev sklada skupne porabe in investicij v osnovno dejavnost in družbeni standard. Splošni del poročila bomo zaključili z novim načinom nagrajevanja, pogoji dela, izostan-

ka z dela in življenjskimi razmerami delavcev.

V poglavju delo osnovnih organizacij bo prostor za kratek pregled dela sleherne osnovne organizacije, sveta konference, komisij in pravne pomoči. Prikazano bo tudi, kateri sklepi so realizirani in kje so vzroki, da posamezni sindikalni sklepi še niso.

Ob koncu poročila bodo programi dela in finančna poročila. Ta dokument bo nedvomno olajšal delo posameznih poverjenikov in delegatov na letni skupščini. Skupščina konference osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne bo v soboto, 22. januarja 1977.

Vsebinska letne skupščine bo zakon o združenem delu in sindikati. Obravnavali bomo torej vprašanje s področja, na katerem sedaj v delovni organizaciji delamo. Ne sme biti nobenega sindikalnega funkcionarja, ki tega zakona ne bi dobro poznal. Le tako bomo lahko vsebinsko zakona čimprej konkretizirali v praksi, to pa zahteva zelo aktiven sindikat. In zato bomo ponovno ocenili, kako smo usposobljeni za delo, kako smo delovali, smo bili dovolj učinkoviti, ustvarjalni in se aktivno vključevali v razreševanje posameznih problemov in protislovij.

Smatramo za potrebno, da aktivnost v predkonferenčnem obdobju gre v to smer in da po letni skupščini konference osnovnih organizacij sindikata železarne s podvojeno aktivnostjo pristopimo k uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov in odločilne vloge delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije. tp

NAŠA ANKETA:

Želje ob novem letu

Poslovalo se je leto, ki je bilo precej razgibano na področju gospodarstva in v zunanji politiki. Tudi v naši delovni organizaciji se je v starem letu marsikaj spremenilo. Imeli smo razgibane mesece okrog novega sporazuma o delitvi osebnega dohodka, volili smo in se pripravili na bližnjo reorganizacijo podjetja. Osebo pa smo minulo leto doživljali vsak po svoje, zato smo tokrat vprašali nekatere delavce o njihovih željah ob novem letu.

Marija Baran, čistilka na upravi:

»Predvsem si želim, da bi v prihodnjem letu delavci in uslužbenici bolj pazili na čistočo upravnega poslopja. Ne morem razumeti, da lahko gredo z umazanimi čevlji v poslopje, in si jih ne očistijo. Nekaj bi se le moralo ukreniti, saj bomo sicer kmalu uničili nekaj, na kar smo lahko vsi železarji ponosni. Sodelavke in jaz si želim, da bi v prihodnjem letu le spredvideli pri službi za osebne dohodke, da so nam čistilkam v železarni naredili pri delitvi osebnega dohodka veliko krivico. Me čistilke, ki smo doma gospodinje, moramo biti že pravi mojstri gospodarjenja, saj s tako slabo plačo izhajati pri taki draginji ni lahko. Največja moja želja je, da

bi tovariš Tito bil še dolgo med nami in da bi nas vodil v miru, kakor zna samo on.«

Ivan Sirovina, delavec v valjarini:

»Že od leta 1963 sem zaposlen v železarni in v vseh teh letih sem spoznal, da ni vse v redu pri sodelovanju s socialno službo v žele-

Marija Baran

Ivan Sirovina

lezarni in s kadrovske. Tu mislim tudi zdravstveni dom na Ravnah. Ne vem, zakaj se morajo tako dolgo reševati stvari delavca. Osebnost imam težave, ki so tolikšne, da ne morem opravljati svojega dela, kot bi ga lahko, če bi bil zdrav. Prav zato tudi želim ob novem letu, da bi vse tri službe v bodoče bolj sodelovale in s skupnimi močmi reševale pravice delavca, ki je pustil svoje zdravje med tovarniškimi zidovi. Predvsem tudi želim, da bi v zdravstvenem domu v prihodnje posvečali več pozornosti pregledu delavca. To pa predvsem zato, ker se je že zgodilo, da delavec ni bil v redu pregledan in ga niso zdravili tako, kot bi ga morali. V novem letu si želim, da bi vsi moji v družini bili zdravi, še posebno hčerki Gordana in Mirica ter žena Jelica. Zelel bi, da bi me v letu 1977 zaradi slabega zdravja premestili na ustrezno delovno mesto.»

Franjo Gornik, vodja montaže v oddelku za novogradnje:

»Zdravja vsem in polno skledo! Ker pa sta ta dva pojma med seboj odvisna v vseh smereh, moram nam vsem priporočiti še malo rekreacije, ki postaja že moda, za nekatere pa tudi potreba. Poznamo pregovor: 'Dnevi minevajo počasi, leta pa hitro.' Kljub temu sva z ženo napravila v hiši

Franjo Gornik

dosti novega, pa tudi v železarni nismo lenuharili, saj smo poleg rednega dela osvojili vrsto organizacijskih sprememb, ki naj bi se nam v naslednjih letih bogato obrestovale. Želim, da bi prebili zaprtost v krogu družine in televizije ter se pogosteje srečevali na planinah, v društvih in na športno kulturnih prireditvah. Srce me boli, ko vidim v jutranjih urah mlade mamice, ki prenašajo male otroke v razna varstva. Želim in priporočam, da bi mi vsi našli za ta problem večje razumevanje ter poskušali najti rešitev pri železarni.»

Ivan Mlakar, topilec v mini-livarni:

»Predvsem si želim ob novem letu, da bi še v bodoče tako dobro gospodarili, kot smo doslej. Bodo pa morali graditelji stanovanj bolj smotrno načrtovati, kakšna stanovanja se naj bi gradila. Predvsem zato, ker se dogaja, da delavec dobi stanovanje in mu je to že čez nekaj let premajhno. V dvosobnih stanovanjih bo le treba pomisliti tudi na otroško sobo. Moti me tudi to, da se neposredni delavci iz proizvodnje tako malo

Ivan Mlakar

vključujejo v razprave, ki so pomembne za nadaljnji razvoj železarne in navsezadnje tudi za dobro delavca. Želim, da bi se to v bodoče le sprevrglo na boljše. V tem letu se mi niso izpolnile skrite želje, zato bom naštel samo nekatere. Najbolj me je razočaral novi sporazum o delitvi osebnega dohodka. Menim, da sem kot topilec po njem slabo ocenjen. Na to sem imel možnost pritožbe in si sedaj želim, da bi mojo prošnjo kot tudi druge sporne primere ugodno rešili, saj je prav, da naj bo delavec plačan za tisto, kar naredi.»

Franci Kamnik, laborant:

»Čeprav me loči od upokojitve le nekaj let in sem si jih nabral že nekaj nad petdeset, še vedno kujem načrte tako kot v najlepših moških letih. Kajti čas, v katerem živim, me neprestano vleče naprej in mi postavlja venomer nove naloge. Preteklo leto je bilo uspešno tako v osebnem kot v službenem življenju. Srečen sem, ker je družina zdrava in uspešno sodeluje v javnem življenju in si želim, da bi tako ostalo tudi v bodoče. Kaj naj si še sploh želim

Franci Kamnik

ob novem letu? Predvsem, da bi naš pevski zbor Fužinar, pri katerem opravljam tajniške posle, bil še tako uspešen in si v prihodnje pridobil prijatelje doma in v železarni. Ker sem tudi dolgoletni fotoamater, želim, da bi naš fotoklub kvalitetno zrasel. Največja moja želja ob vstopu v novo leto pa je, da bi se čimprej vselili v novo, sodobno opremljeno stavbo kemijsko raziskovalne službe. To bo tudi najlepše darilo tako zame, kot za vse sodelavce kemijskega laboratorija v železarni. Ob tej priložnosti želim svojim nadrejenim in sodelavcem uspešno in zdravo novo leto 1977.»

Ivan Pungartnik, glavni konstruktor v pripravi dela TS:

»Moja osebna želja je, da bi v tem šolskem letu diplomiral na I. stopnji VTS. Predvsem pa si želim, da bi bil še nadalje zdrav

in da bi znanje, ki sem si ga pridobil s šolanjem, koristno uporabljal za rast železarne. Želim si tudi, da bi bil mir v svetu, kar je pogoj, da ustvarimo cilje, ki smo si jih zadali v naši socialistični ureditvi. Ob novem letu bodo zaživele v železarni nove TOZD. Želim, da bi uspešno prebrodile začetno krizo, da bi polno zaživele po samoupravni in poslovni plati. Sem za pošteno in odkrito dogovarjanje med TOZD, zato si želim, da bi bilo v bodoče čim manj dialogov za zaprtimi vrati. Samoupravljanje v letu 1976 po mojem ni bilo na taki ravni, kot bi moralo biti. Zato morda še ta želja, da bi se v letu 1977 vsi delavci v polni meri samoupravno angažirali, da bi se vsak posameznik zavedal svojih pravic in ne nazadnje tudi svojih dolžnosti.»

F. Rotar

Ivan Pungartnik

Delo samoupravnih organov TOZD mehanske obdelave

V drugi polovici novembra in v decembru se je aktivnost delovanja samoupravnih organov v TOZD mehanske obdelave povečala v primerjavi s predhodnim obdobjem.

Komisija za medsebojna razmerja v združenem delu se je v tem času sestala kar petkrat, 17., 23., 24. in 25. novembra ter 20. decembra. Na prvih treh nadaljevalnih sejah je v razširjeni sestavi, skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in nekaterimi vodstvenimi delavci obravnavala zahteve za varstvo pravic oziroma ugovore zoper odločbo o namestitvi na delovno mesto in ocenitve delovnega mesta, izdano julija letos ob uveljavitvi samoupravnega sporazuma o sistemizaciji in delitvi OD. Na naslednjih dveh sejah je obravnavala običajno kadrovsko problematiko.

Pri obravnavi in odločanju o zahtevkih za varstvo pravic v zvezi z ugovori zoper odločbo o ocenitvi delovnega mesta je komisija upoštevala tako mnenje strokovnega teama za oblikovanje sistema OD, kot mnenje izvršnih odborov sindikalnih or-

ganizacij, ki so ugovore predhodno obravnavali. Ugovori so bili predvsem zoper opis in analitično oceno delovnega mesta, zoper razvrstitve v skupino posebnih pogojev dela, deloma pa tudi zoper namestitve, čeprav je teh zadnjih sorazmerno malo.

V celoti je šlo za ugovore za približno 130 delovnih mest z okoli 200 delavci. Od tega je bilo v končni fazi pozitivno rešenih okrog 90 delovnih mest. V to zakroženo številko so upošteevane rešitve za skupine zahtevnosti dela na podlagi popravkov in novih opisov, ugotovljene nepravilnosti in pomote pri ocenjevanju in podobno. Če bi pri tem upoštevali pozitivne rešitve, povišanje skupin posebnih pogojev dela za celotne skupine, bi bilo število pozitivnih rešitev še neprimerno višje. Tako so npr. za vse delavce v oddelku montaže strojev obrata strojev in delov uvedeni variabilni PPD; v obratu industrijskih nožev pa je do sanacije ozračja zaradi velike vlažnosti uvedena za vse delavce povišana skupina SPPD.

Normalno je, da vsem ugovorom ni bilo mogoče ugoditi, saj

bi bil to navsezadnje dokaz, da je s celotnim sistemom vrednotenja nekaj narobe. Sorazmerno veliko število pozitivnih rešitev ni dokaz slabosti sistema niti zgrešenosti postopka, temveč dokaz poglobljene razprave, v katero so se dejansko vključili vsi zaposleni. Zaželeno bi bilo, da bi se podobno, kot je bilo v tem primeru, tudi v obravnavo drugih zelo pomembnih vprašanj vključila celotna delovna skupnost, saj navsezadnje interesi delavcev niso izključno v OD.

Pri razpravi o vprašanih očitne delovnih mest in namestitvah se je pojavil kup vprašanj, ki jih je izredno težko ali v sedanji situaciji sploh nemogoče rešiti. So posledica obstoječega stanja, nedodelane organizacije dela in še marsičesa. Tako se je v razpravah ugotavljalo, da je sorazmerno veliko število organizacijskih enot, kjer delavci ne opravljajo opravil, ki sledijo iz opisa delovnih mest, kar seveda povzroča hudo kri. Ker pa ni mogoče dosledno reševati posameznikov, temveč kolikor toliko realno ocenjevati delovna mesta, so seveda določeni posamezniki objektivno prizadeti.

Komisija za stanovanjske zadeve se je v tem obdobju sestala štirikrat. Na osnovi prioritete liste prosilcev stanovanj, sklepa delavskega sveta železarne, po katerem je potrebno izseliti stanovalce iz Podgrada, in sklepa o določitvi posameznih prosilcev stanovanj, ki so socialni in kadrovske problemi, je komisija dodelila večje število novo zgrajenih stanovanj na Javorniku in odobrila določene zamenjave v okviru obstoječega stanovanjskega fonda. Pri tem seveda ni šlo brez sporov, ki pa so zlasti objektivne narave. Gre za to, da v samoupravnih splošnih aktih doslej nismo uspeli, in verjetno še tudi ne bomo, kar najbolj podrobno in kar najbolj pošteno opredeliti vseh pravic in obveznosti, ki so pri vprašanih, kot je dodeljevanje stanovanj, še zlasti pereča. Kakor koli že bomo imeli stvari opredeljene, bo še zmeraj potrebna določena samoupravna presoja pristojnih organov, saj se življenja in tekoče družbene stvarnosti ne da ukalupiti v normativne okvire.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov se je v tem obdobju trikrat sestala. Ponovno se ugotavlja, da je še veliko vprašanj in problemov s področja medsebojnih delovnih razmerij in odnosov, ki jih po klasični disciplinski metodi skorajda ni mogoče reševati oziroma je takšno reševanje nesmotrno in ne prinese zelenih rezultatov. Če je npr. med delavci v določeni delovni sredini nezdrava atmosfera, če gre za tradicionalno nezdrave odnose, zaradi česar trpijo le posamezniki, je vprašljivo, koliko lahko te odnose razreši neka disciplinska komisija. Verjetno jih bomo učinkovito reševali le na osnovi konstruktivnega dogovora delavcev določene skupine ob aktivnem sodelovanju družbenopolitičnih organizacij.

Sicer pa komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti ugotavlja, da je disciplina na splošno slaba, da gre za neko splošno nepriznavanje avtoritete

funkcionalno nadrejenih delavcev. V bistvu pa gre za anarhično pojmovanje pravic in dolžnosti v sistemu samoupravljanja.

Komisija za gospodarjenje pri delavskem svetu je obravnavala nekatera vprašanja, o katerih je na seji 17. decembra nato odločil delavski svet TOZD MO. Gre za vprašanje odpisa določenih osnovnih sredstev, zlasti pa za predlog sklenitve dolgoročnega poslovno tehničnega sodelovanja na področju izdelave maksistiškalin med firmo Smeralovy Zavody iz ČSSR in Železarno Ravne. Obravnavala je tudi nekatera druga vprašanja. Sicer pa komisija nima pravice odločanja, temveč določena vprašanja le ob-

ravnava in daje mnenja delavskemu svetu.

Delavski svet se je na zadnji, 33. seji, v tem letu sestel 17. decembra. Obravnaval je rezultate poslovanja v tretjem kvartalu 1976, ukrepe za izvršitev plana za leto 1977 in poslovno politiko, odločil o izdelavi investicijskega projekta posebnega družbenega pomena, o odpisu osnovnih sredstev; odločil o drugostopenjskem postopku o ugovorih zoper odločitev stanovanjske in disciplinske komisije, pregledal delovanje v preteklem letu in podobno. Poročilo o razpravi na seji in o sprejetih sklepih ter stališčih bo podano v prihodnji številki Informativnega fužinarja. S. D.

Samoupravna zakonodaja po novem zakonu o združenem delu

Prihodnje obdobje samoupravne urejanja odnosov v združenem delu je v znamenju ureditve samoupravljanja po načelih novega zakona. Pri tem je eno najzanimivejših vprašanj, ki zadeva nas vse, kakšna naj bi bila bodoča samoupravna zakonodaja v organizacijah združenega dela, predvsem pa v TOZD. Izhajamo iz dejstva, da je delavec osrednja osebnost v sklopu teh odnosov, ko s svojim delom ustvarja družbenoekonomske pogoje, s samoupravno zakonodajo pa ureja vsa razmerja, pomembna za družbenoekonomski in samoupravni položaj delavca. Takoj nam je jasno, da ta zakonodaja ne more biti najenostavnejša in manjšega obsega, saj pravila samoupravnega obnašanja posegajo globoko v korenine življenjskih odnosov, na drugi strani pa dosegajo vrh našega družbenega življenja. Kljub temu pa je treba zagotoviti takšne samoupravne norme, ki bodo blizu slehernemu delavcu.

Za sedanje obdobje lahko trdimo, da je kot rezultat hitrega izgrajevanja samoupravnega sistema nastala kot nujen produkt tudi preštevilčnost samoupravnih splošnih aktov. To ima lahko nezaželene posledice in najhujše so: nepoznavanje lastnih samoupravnih pravil, dupliranje pravil, obsežnost posameznih aktov, raznolikost tolmačenja in negotovost, češ da ni nikoli zadosti »pravih« pravil. Vse to do določene meje postane zavora pri samoupravnem urejanju odnosov in duši zdravo in konstruktivno samoupravno iniciativnost. Tudi v praksi smo grešili, tako da smo prepogosto enostavno prepisovali pozitivna zakonska določila in nismo aplicirali ter v življenje vnesli načel, ki nam jih narekuje ustava in zakon. Ni neznan, da smo se često po nepotrebnem sklicevali na zakon ali pa v enem aktu na drugi splošni samoupravni akt in podobno, namesto da bi pristopili k stvarnemu urejanju odnosov, ki nazadnje niso taki, da jih ne bi mogli urejevati z enostavnimi akti, razumljivimi vsem delavcem.

Novi zakon o združenem delu daje in zahteva zakonito osnovo za takšno samoupravno zakonodajo, ki bo dostopna vsakemu

delavcu tako po vsebini kakor tudi po enostavnejši obliki. Glede bodoče samoupravne zakonodaje naj omenim le urejanje razmerij v TOZD. Menim, da je TOZD kot osnovna organizacijska oblika združenega dela tista celica v naši družbi, kjer se porajajo viri odnosov.

In kateri so temeljni splošni samoupravni akti, s katerimi urejamo odnose, ki nastajajo pri delu? Temeljna in obenem najvažnejša splošna samoupravna akta sta samoupravni sporazum o združenju dela delavcev v TOZD ter statut TOZD. Samoupravni sporazum o združenju dela delavcev v TOZD je novi akt, ki ga do sedaj v taki obliki še nismo poznali. Zato ga tudi ne moremo primerjati s kakšnim drugim splošnim samoupravnim aktom, pa čeprav bomo iz vsebine tega sporazuma dojel, da smo že marsikatero zadevo poznali in do določene meje tudi izvajali v življenje, ko smo oblikovali dosedanjo splošno samoupravno zakonodajo. Zakon o združenem delu določa, da delavci s tem sporazumom urejamo oz. da ta sporazum vsebuje (citiram po 336. členu zakona) »dejavnost temeljne organizacije in osnove za urejanje družbenoekonomskih odnosov delavcev v tej temeljni organizaciji, zlasti pa: pri odločanju o sredstvih,

razporejanju dohodka in čistega dohodka, pri delitvi sredstev za OD in pri delovnem razmerju, kakor tudi razloge za združevanje dela in sredstev v delovno organizacijo in obveščanje delavcev«. Sporazum naj bo osnovni splošni samoupravni akt, v katerem bo jasno določen namen združevanja dela delavcev, TOZD in cilji združevanja. Poleg tega, da bomo v tem aktu utemeljili združeno delo v TOZD, bomo določili tudi notranjo organizacijo dela, upoštevajoč vse značilnosti temeljne organizacije in dejavnosti, ki jo opravlja.

O gospodarjenju in upravljanju bo sporazum določal osnovna izhodišča skladno z zakonom, ki so že konkretna osnova nadaljnega urejanja dohodkovnih odnosov v TOZD in drugih organizacijskih oblikah združenega dela.

Posebno pozornost je treba v sporazumu posvetiti osnovnim načelom delovnega razmerja v najširšem smislu. S sporazumom ne bomo direktno urejali delovnih razmerij, ampak bomo postavili konkretna izhodišča, ki jih bomo potem podrobno opredelili v izvršilnih aktih — pravilnik.

Tudi pri ureditvi samoupravljanja s sporazumom postavljamo le konkretna osnovna izhodišča, ki jih bomo podrobno opredelili predvsem s statutom TOZD. Ta je bolj obširen splošni samoupravni akt, ki že konkretno določa t.i. pravni status TOZD in vsa statutarna razmerja, določa organizacijo samoupravljanja in ureditve samoupravnih pravic. Citiram 337. člen zakona, po katerem statut obvezno vsebuje določbe: »o imenu, sedežu in dejavnosti temeljne organizacije; o sestavi, volitvah oz. imenovanju, odpoklicu oz. razrešitvi in delovnem področju delavskega sveta, njegovega izvršilnega organa in poslovnega organa ter o njihovi odgovornosti; o vprašanih, o katerih se delavci osebno izjavljajo, in o načinu osebnega izjavljanja in odločanja; o obveznostih samoupravnih in drugih organov do sindikata; o načinu volitev in odpoklica delegacij in delegatov v temeljni organizaciji ter o njihovih pravicah, dolžnostih in odgovornostih; o zastopanju in predstavljanju temeljne organizacije; o uporabi produkcijskih sredstev in drugih sredstev ter o razpolaganju z njimi; o sestav-

Nizke gradnje

ljanju in sprejemanju planov; o uresničevanju samoupravne delavske kontrole in organu samoupravne delavske kontrole; o vsebini, načinu in rokih obveščanja delavcev; o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti; o poslovni tajnosti; o vsebini in hrambi zapisnikov, o sklepih delavcev in kolegijskih organov; o načinu sprejemanja, spreminjanja in dopolnjevanja statuta ter o sprejemanju drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije.

Tako samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD, kakor tudi statut TOZD sta konstitutivna akta, ker brez njiju tudi formalno ni možno dokončno organizirati TOZD in konstituirati delovno organizacijo. Po vsebini pa je predvsem samoupravni sporazum temelj vsem drugim splošnim aktom v temeljni organizaciji. To so t.i. izvršilni akti, predvsem pravilniki, ki jih bo več, v odvisnosti od potreb in obširnosti vsebine, ki jo želimo urediti.

Rudi Lenassi

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

Delavci iz TOZD metalurške proizvodnje Vlado Rac, Marjan Blažič in Stanko Kovačič so uvedli pretaljevanje odbrusov iz valjarniške čistilnice, ki so jih prej metali proč. V prvem letu pretaljevanja odbrusov jih je bilo pretaljenih 2687 ton, kar znaša pri 80-odstotni vsebnosti kovinskih delcev in cene vložka 0,68 dinarja za kilogram, 1.461.728 dinarjev prihranka. Odbor za oceno investicijskih projektov, izume in racionalizacije je nagradil avtorje s prvo odškodnino 25.617,28 din, od katere se odšteje izplačana akontacija 16.555,20 din, delijo pa si jo na tri enake dele.

Predvaljar na lahki progi Alojz Strekelj je spremenil kalibracijo na srednji in lahki progi pri valjanju lahkih profilov. S tem se je povečala produktivnost pri valjanju okroglih profilov premera 12 do 17 mm in kvadratnih profilov dimenzij 11 do 16 mm. Poleg tega se je celotno predvaljanje za lahko progo preneslo z 2. in 3. ogrodja na 1. ogrodje srednje proge. Zaradi te preureditve lahko srednja proga nemoteno obratuje ne glede na to, ali srednja proga dela ali ne. Izboljšava še ni v uporabi eno leto, zato je odbor dodelil avtorju akontacijo 5424 dinarjev. Določil jo je na osnovi prihranka, ki bi nastal v letu 1975 in bi znašal 503.996,90 dinarjev.

Ključavničar pri vzdrževanju valjarskih ogrodij Dušan Stojčič je izboljšal pritrjevanje sklopke na srednji progi. Za pritrjitev sklopke je dodal dva rezervna navoja, ki se uporabljata v primeru, če se vijaki zlomijo. Tako odpadejo zastoji, ki so pri lomih nastajali zaradi izvrtavanja zlomljenih vijakov in jih je bilo letno za 176 ur, kar pomeni 587.938,56 dinarjev stroškov. Odbor mu je dodelil prvo odškodnino 5.927,65 dinarjev.

Delovodja kalilnice industrijskih nožev Franc Jablanšek in vodja oddelka za tehnologijo toplotne obdelave Janko Gnamuš sta izboljšala vpenjanje pločevinskih nožev pri toplotni obdelavi. Po starem se je popuščalo nože tako, da so bili v peči trikrat po 24 ur in so vsakič s pečko vred morali ohladiti pod 50°C. Po novem se nože pri kaljenju na zraku pri temperaturi 120°C, ko je struktura avstenitno martenzitna, poravna na stiskalnici. Nato se nože vpne v posebno pripravo, ki sta jo v ta namen skonstruirala avtorja, in založi v peč, kjer ostanejo poprečno po sedem ur, nato pa se ohladijo na zraku. Zahvaljujoč tej izboljšavi se je post-

pek popuščanja enega vložka skrajšal z 72 na 7 ur. Prihranek, izračunan na osnovi proizvodnje v letu 1975, bi znašal 1.084.668,21. Na tej osnovi je bila avtorjema dodeljena akontacija 18.351,20 din, ki si jo delita na polovico.

Vodja revolveric in kopirk Vlado Pori je na kopirni strožnici Schaefer podaljšal hod supporta za 100 mm. S tem se je omogočilo, da se lahko na tem stroju obdelujejo traktorske pososi, ki so se prej obdelovale na univerzalni kopirni strožnici unikop. Čas obdelave ene polosi se je skrajšal od 0,399 na 0,304 ure, kar bi znašalo na osnovi predvidene proizvodnje v letu 1976 52.380 din prihranka. Izboljšava še ni v uporabi eno leto, zato je odbor na osnovi navedenega prihranka dodelil avtorju akontacijo 1.973,30 dinarjev.

Na pobudo delovodje brusilnice Antona Džure se je v steni brusilnice, obrnjene proti cesti, izdelala odprtina za dovoz in odvoz orodja. S tem se je izboljšal transport orodja, ki je prej potekal z viličarji po hali. Tak transport je bil zamuden, pa tudi s stališča varnosti ni bil najbolje urejen. Ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato je odbor nagradil avtorja z enkratno odškodnino 1500 dinarjev.

Brusilec v obratu pnevmatičnih strojev Jože Jesenek je izboljšal obdelavo puš H-190. Brušenje je nadomestil z lehanjem in s tem preprečil izmet, ki je nastajal zaradi slabe cilindričnosti lukenj. Tudi pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti realnega prihranka, zato je odbor nagradil avtorja z enkratno odškodnino 2000 din.

Pehalec v obratu delov in strojev Franc Ramšak je izboljšal tehnologijo pehanja krožnih žag za vroče rezanje in skrajšal čas pehanja ene krožne žage za več kot 1 uro. Prihranek, dosežen na osnovi proizvodnje krožnih žag v letu 1976, bi znašal 16.520 din. Izboljšava še ni v uporabi eno leto, zato je odbor dodelil avtorju akontacijo 645,50 dinarjev.

Vodja tehnologov serijske proizvodnje Franc Hirtl in vodja servisov Avgust Knez sta izboljšala pritrjevanje spojk na cevi pri vrtnih drogih. Uvedla sta toplo navlačenje cevi na spojke in odpravila struženje sten cevi. S tem sta izboljšala vzdržljivost drog in pocenila njihovo izdelavo. V prvem letu uporabe je znašal prihranek 97.836,36 din, za kar ju je odbor nagradil s prvo odškodnino 3.739,42 din, delita pa si jo: Hirtl 70 in Knez 30%.

Delovodja nasekovalnice v TOZD TRO Peter Brodnik je rekonstruiral stroj za nasekovanje okroglih pil, tako da je moč z njim nasekovati še okrogle rašpe. Prej so jih nasekovali ročno, kar je bilo počasneje in dražje. V prvem letu uporabe je znašal prihranek, dosežen z izboljšavo 39.924 din. Odbor mu je dodelil prvo odškodnino 3.593,90 dinarjev.

Delovodja toplotne obdelave in brušenja Jože Lapuh ter nastavljalac orodja Jože Mešal iz TOZD TRO sta izboljšala način kaljenja okroglih pil. Z izboljšavo sta močno zmanjšala izmet, prihranek na osnovi proizvodnje v letu 1975 pa bi znašal 201.923 din. Izboljšava še ni v uporabi eno leto, in odbor jima je dodelil akontacijo 7.237,10 din, delita pa si jo v razmerju Lapuh 80 in Mešal 20%.

Ključavničar v orodjarni Edvard Kričej je sodeloval pri konstrukciji in izdelavi prototipa pokončnega pnevmatičnega brusilnega stroja BS — 60 in na njegov predlog se je rešil način vstopa in izstopa zraka v cilinder. Konstrukcija stroja je zelo sodobna in stroj dosega veliko moč pri majhni teži. Ker gre za nov proizvod, ki ga še ne proizvajamo v velikih količinah, ni moč denarno ovrednotiti nove konstrukcije. Odbor je dodelil avtorju enkratno odškodnino 6000 din.

Vodja službe za razvoj v TOZD mehanske obdelave Vinko Trafela in referent za tehnično propagandno gradivo Ivo Mlakar sta začela v strojogradnjo uvajati plastiko. Doslje sta nadomestila kovino s plastiko pri drsnih letvah, pri batu in zaščitnih pokrovih za vpenjalne plošče pri stiskalnicah ter zaščitnih pokrovih in zaščitnih kapah za vrtnalno drogove pri pnevmatičnih strojih.

V prvem letu uporabe plastičnih materialov je bil dosežen prihranek 1.028.759,10 din. Odbor jima je dodelil prvo odškodnino 21.287,60 din, ki si jo delita v razmerju Trafela 70 in Mlakar 30%.

Vodja konstrukterjev v pravi delu tehničnih služb Anton Šipek in vodja strojnega vzdrževanja valjarne Dominik Nabernik sta na ogrevnih pečeh OFAG pri srednji progi uvedla avtomatsko čiščenje vodnih zapor. Tako je odpadlo ročno čiščenje, ki je bilo precej naporno, nevarno in umazano, opravljati pa ga je bilo treba vsake tri tedne. Ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato ju je odbor nagradil z enkratno odškodnino 6000 din, ki si jo delita v razmerju Šipek 70 in Nabernik 30%.

Konstrukter v pripravi dela tehničnih služb Lazar Savič in ključavničar pri vzdrževanju valjarne Engelbert Cvetko sta predelala regulirne ventile za butan in zrak na 3. konti peči v valjarni. Stari ventili so bili membranski, novi pa so batni in se mnogo manj kvarijo, kar zagotavlja pravilnejše delovanje peči. Ekonomskega učinka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato ju je odbor nagradil z enkratno odškodnino 2000 din, delita pa si jo na polovico.

Lazar Savič in vzdrževalca v valjarni Florjan Hovnik in Franc Cehner so na treh centramaskinih izboljšali vpetje glave. Predelali so zglobe, ki so povezovali glavo s cilindrom in odpravili precejšnje število zastojev. Tudi pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti ekonomskega učinka, zato jih je odbor nagradil z enkratno odškodnino 900 din, ki si jo dele na tri enake dele.

K. F.

HLADNA VALJARNA BELA

28. novembra lani so na Jesenicah svečano odprli hladno valjarno Bela. Otvoritve, ki jo je prenašala TV, so se udeležili tudi sekretar IK predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, Franc Leskošek-Luka, Sergej Kraigher, Marjan Brečelj, Janez Barborič, Ljubo Jasnič, Gregor Klančnik ter številni drugi predstavniki našega družbenopolitičnega in gospodarskega življenja. Slavnostni govor je imel tovariš Stane Dolanc.

V ta veliki objekt so skupaj investirale vse TOZD Železarne Jesenice, članice SOZD Slovenske železarne, slovenska predelovalna industrija ter drugi partnerji. Zgrajeno bo stala okoli 1910 milijonov din.

Letna kapaciteta bo znašala 115.000 ton pločevine in trakov iz nerjavnih jekel, dinamno pločevine in mehke pločevine. Hladno valjani trakovi bodo bistveno spremenili prodajni sortiment železarne Jesenice, saj bo tako velik del njihove proizvodnje zapustil Jesenice finaliziran. Domača proizvodnja dinamno hladno valjane pločevine in trakov bo omogočila večjo proizvodnjo elektro motorjev za vse vrste pogonov gospodinskih strojev itn.

S 430 zaposlenimi je še v letu 1976 dala 5.000 ton pločevine, letos pa je predvidenih 77.000 ton.

Hladna valjarna bo:

- povečala produktivnost dela,
- povečala izvoz,
- zmanjšala uvoz deficitarnih repro materialov,
- omogočila razvoj novih proizvodov in povečanje izvoza visoko kvalitetnih finalnih proizvodov elektro kovinske predelovalne industrije.

Hladna valjarna torej ne samo zaradi visoke investicijske vsote, po kateri se uvršča med največje objekte v Jugoslaviji, temveč tudi že zaradi doseženih učinkov, še bolj pa zaradi pričakovanih — prerašča okvir Železarne Jesenice.

K.

Plan dela ZSMS za jesen in zimo

Na podlagi sklepov delovno volilne seje konference KS OO ZSMS železarne Ravne sprejemamo kratkoročni program dela za jesensko-zimsko obdobje (1976/77). Program je sestavljen na podlagi plana dela, ki ga ima organizacija ZSMS v železarni sestavljenega do konca leta 1976, in dopolnjen s sklepi letne konference. V program so vključene želje in hotenja mladih delavcev, prav posebej članov ZSMS. Plan dela je načelna opredelitev aktivnosti v jesensko-zimskem obdobju, ki ga sprejemajo koordinacijski svet in osnovne organizacije ZSMS v železarni Ravne. Iz njega osnovne organizacije izdelajo lastne programe. Ti vključujejo specifične interese sredine, ki sprejema program. Pri tem je nujno, da člani programe osvojijo za lastne, ker le takšne bomo v praksi lahko v celoti realizirali. Torej morajo biti programi dela odraz želja, hotenj, nalog in obveznosti članstva, ker bo le take dogovorjene programe članstvo osvojilo in realiziralo.

— V zimskem obdobju je potrebno angažiranje vseh mladinskih aktivistov na organizacijskem jačanju osnovnih organizacij ZSMS v železarni. Do 1. 1. 1977 je nujno potrebno preiti na pobiranje članarine, ki pa se lahko uredi tudi kot odtegotvanje od OD, seveda po predhodnem soglasju. Prav tako se v prihodnjem letu razdelijo sredstva med osnovnimi organizacijami in KS v razmerju 60 : 40.

Razdeljevala naj bi se praviloma vsa sredstva, ki pritekajo na zbirni račun naše organizacije.

— V naši delovni organizaciji smo tik pred novo samoupravno organiziranostjo, smo pred sprejetjem nadvse pomembnega, temeljnega akta, samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Ta dokument ne more iti mimo naše organizacije. Poleg ustaljene razprave v kolektivu bomo organizirali še lastne razprave s področij, ki zajemajo: organiziranost TOZD, opravljanje skupnih dejavnosti, uresničevanje samoupravljanja s poudarkom na delegatskih razmerjih, osebno in kolektivno odgovornost, informiranje delavcev itd.

— Aktivni bomo predvsem takrat, ko se bodo sprejemali statuti TOZD in DS. V teh aktih je potrebno, da se poleg drugih družbenopolitičnih organizacij opredelijo funkcije in naloge tudi naše organizacije.

Posebej bomo obravnavali področje planiranja, medsebojnih razmerij, samoupravo in vlogo družbenopolitičnih organizacij itd. Skrbno bomo obravnavali samoupravne sporazume, ki zadevajo predvsem interese mladega človeka. Tak je npr. samoupravni sporazum o stanovanjskih razmerjih. Prizadevali si bomo, da se vnesejo

vanj določila, ki vključujejo merila in določila s pogoji o stanovanjskih razmerjih, socialnih razmerah v družini, zdravstvenem stanju itd. Delovna doba je lahko samo element ovrednotenja, ne pa izločilni kriterij za dodelitev stanovanj.

— Skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami si bomo prizadevali za takšno kadrovanje, da bo zadostno število mladih delavcev v organih samoupravljanja. Šli bomo v smeri nenehnega dopolnilnega družbenoekonomskega izobraževanja mladih delegatov in delavcev.

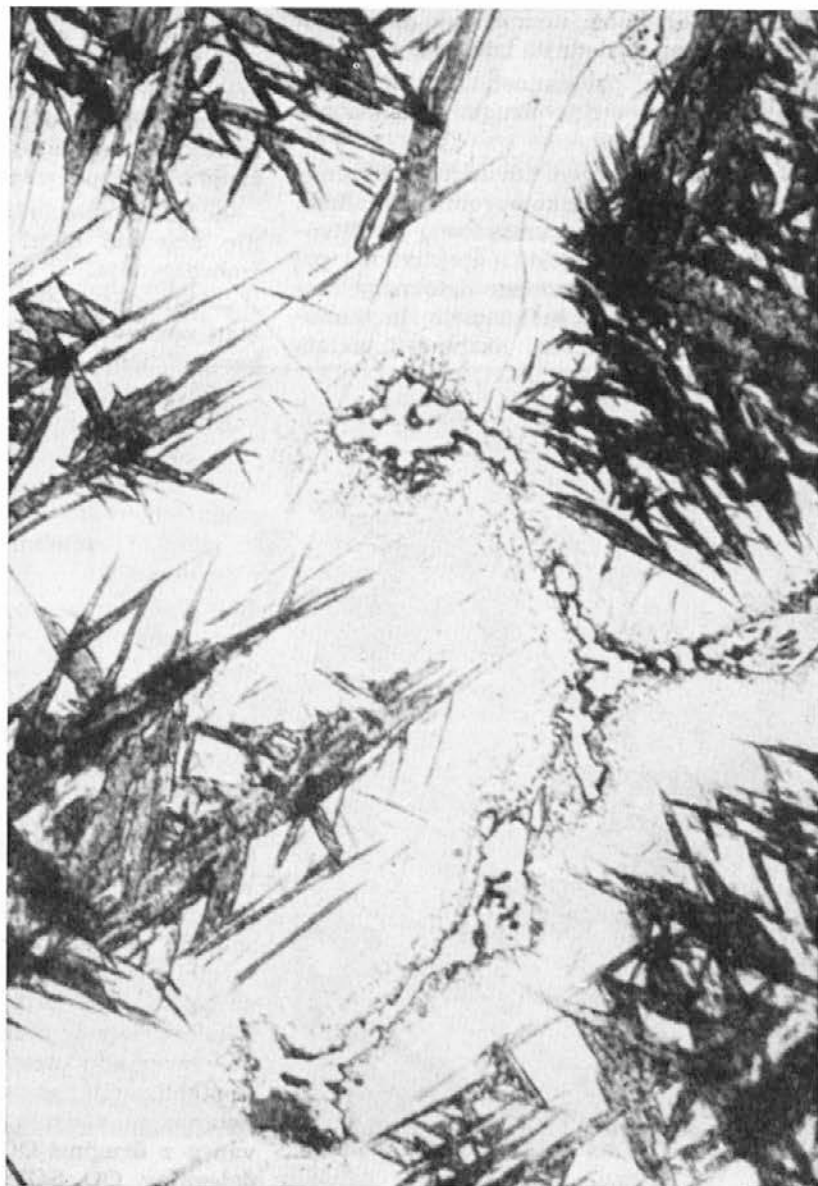
Organizirali bomo tudi druge oblike izobraževanja in se vključevali v posamezna tekmovanja, ki jih prireja naša organizacija ali druge. Vsa ta tekmovanja morajo biti usmerjena v racionalno in boljše gospodarjenje v delovni organizaciji.

Študentska politika in politika zaposlovanja ne more biti domena posameznih komisij, ampak jo mora prva politično preučiti naša organizacija. To sta dve področji, na katerih smo mladi prav posebej občutljivi in zato moramo nanju imeti večji vpliv.

— Sprejeli smo zakon o združenem delu, ki ima poseben pomen za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu in družbi kot celoti. Zavzemali se bomo, da zakon čimprej uvedemo v prakso, saj je močno orožje delavskega razreda.

— Komisiji za šport in rekreacijo ter kulturo si bosta morali prizadevati za razširjanje te dejavnosti v OZD. Ne bomo se zadovoljili, da se z njima ukvarjajo samo posamezniki, temveč morata postati dejavnost vseh delovnih ljudi.

— V naši družbi ima splošna ljudska obramba in družbena samozaščita vse večji

»Konice«

pomen. Ena naših glavnih nalog mora biti idejno in politično usposabljanje ter angažiranje mladih ljudi (prek raznih političnih šol, seminarjev, tečajev, informativno-propagandnega dela itd.).

Upam, da sem v glavnem opisal nadaljnje delo. Prepričan sem, da ga bomo tudi opravili z vztrajnim angažiranjem vseh članov ZSMS v železarni.

Jože Jurak

KS. V planu ima organizacijo problemske konference o stanovanjski problematiki, razširjeno sejo s predsedstvom OO ZSM SGV z družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD, seminar o planiranju in drugo.

Komisija za idejnopolitično delo s stalnimi nalogami, kot so opredeljevanje do bistvenih vprašanj, ki se tičejo globalne usmeritve ZSMS, usklajevanje in sodelovanje pri izdelavi programov in pravil za delo ZSMS med komisijami ter sodelovanje z ustreznimi organi družbenopolitičnih organizacij, ima v planu še organiziranje seminarja za komisije za idejnopolitično delo v OO, skupno sejo OO KS OO ZSM z vodstvom kluba koroških študentov iz Maribora in Ljubljane, priprave na dan mladosti, problematiko mladih strokovnjakov v železarni, izvedbo izobraževalnega seminarja za vodstva komisij, za idejnopolitično delo z ostalimi OO, sklic mladih komunistov, seminar za novo predlagane mladince v ZKJ ter izdelavo novega plana.

Komisija za kulturo ima stalno nalogo, da pospešuje razvoj kulturne dejavnosti z vključevanjem mladih v že obstoječe kulturne skupine ali z ustanavljanjem novih. Poleg teh pa je še v planu kulturni večer z zamejskimi Slovenci, kulturna akcija med mladimi, ogled operne predstave v Mariboru ali Ljubljani, sestanek komisije s predsedstvom KS OO ZSM železarne o pozitivni kulturne dejavnosti, aktivno sodelovanje na proslavah ob dnevu mladosti, mladinski ples s kulturnim programom, razgovor s predstavniki kulture v občini o možnosti vključevanja mladih v vrste kulturnikov v različnih smereh, odkup filmske predstave z drugimi OO, sodelovanje ob dnevu republike.

Komisija za LO in DS ima stalne naloge za povezovanje in sodelovanje z vsemi subjekti, ki se ukvarjajo z obrambnimi pripravami in DS,

— prizadevanje za podružbljanje obrambnih in DS nalog,

— uresničevanje nalog s področja kadrovske politike oboroženih sil in organov za notranje zadeve, krepitev prenašanja revolucionarnih tradicij, krepitev socialističnega patriotizma. Ima pa v načrtu še druge akcije, in sicer pohod po poteh revolucije, akcijo »varujmo in negujmo spomenike revolucije«, obisk partizanskih žena ob 8. marcu, dvodnevni pohod »koroška v zimi '77«, izvedbo teritorialnega dela programa za mlade v teritorialni obrambi, nočni taktično-orientacijski pohod, kresovanje ob 4. juliju, 15. septembra obisk graničarjev, obisk ene izmed kasarn v SR Sloveniji, sodelovanje na proslavi ob krajevnem prazniku na Navrškem vrhu, 22. decembra pa obisk karavle Sonjak.

Komisija za šport in rekreacijo planira tekmovanje v sankanju, šahu, plavanju, kegljanju, streljanju, namiznem tenisu, pohod na Peco in odbojarski turnir za dan republike.

Upam, da sem s tem v grobih obrisih nakazal naloge, ki smo si jih zadali mladi v OO ZSM strojno-gradbeno vzdrževanje. Načrtovano bomo skušali čim bolj realizirati, saj mladi hočemo in znamo delati.

Mirko Čreslovnik

Akcijski program OO ZSM SGV

Splošna usmeritev, ki je bila izoblikovana na IX. kongresu ZSMS in IX. kongresu ZSMJ, je jasna in je v dvehletnem obdobju po kongresih doživela mnogo potrditev povsod, kjer mladi živimo in delamo. V ZSM so se kovale mnoge aktivnosti, ki že slone na novih načelih, vendar pa so še vedno prisotne pomanjkljivosti, ki jih bo treba hitreje in učinkoviteje presegati.

Operativni načrt poskuša izpostaviti najbolj aktualna in zaostrena vprašanja, pri katerih bo treba v prihodnjem obdobju vztrajati. Zato se z izbiro problemov poizkuša doseči koncentracija našil sil, večja osmišljenost naše akcije, jasnejše in odločnejše opredeljevanje, čvrstejša notranja povezanost mladine in politična odgovornost v naši organizaciji.

Napori in akcije morajo tako dosledneje iti v smer okrepitve enotnosti in notranje povezanosti v ZSM na osnovah, ki jih opredeljuje programska usmeritev ZKJ.

Ta pristop bomo uresničili z doslednim spoštovanjem naslednjih izhodišč:

— s čvrsto povezanostjo in aktivnim vključevanjem v delo drugih družbenopolitičnih organizacij,

— z uveljavljanjem tovarištva, iskrenosti, vztrajnosti, brezkompromisnosti, toda človečnosti v boju, skromnosti, marljivosti pri delu, doslednosti, objektivnosti pri odločitvah, z vero v zmago delovnega razreda, optimizmom, kritičnostjo in samokritičnostjo v družbeni aktivnosti, skrat-

ka z uveljavljanjem lastnosti, ki izhajajo iz naše zvestobe socialistični usmeritvi.

— Naše akcije naj imajo jasno izhodišče v temeljih programske usmeritve ZSMS, ki ima za osnovo program KPJ.

Na osnovi navedenih izhodišč mora težišče aktivnosti celotne OO ZSM strojno-gradbenega vzdrževanja v prihodnjem obdobju sloneti na naslednjih točkah:

— Ena od temeljnih nalog mladih v OO je uresničevanje ustave in stabilizacijske politike. Aktivirati se moramo v uveljavljanju samoupravljanja v združenem delu.

— Idejno-politično usposabljanje in izobraževanje mladih mora postati sestavni del aktivnosti sleherne OO. Skrb za idejno in politično rast ter marksistično osveščanje mlade generacije mora postati stalna in temeljna sestavina našega dela.

— Uveljaviti moramo resnično idejno, politično in vsebinsko ter organizacijsko enotnost v ZSMS.

— Aktivirati moramo delo mladih v OO, usposobiti delo organov v osn. org., da bo resnično nosilka široke akcije, katero zahtevajo programi, ter mobilizirati vse mlade na vseh področjih življenja. Prav tako moramo doseči tudi, da bo družbeno vprašanje hkrati tudi mladinsko.

— Doseči moramo dosledno uresničevanje ustavnih načel v procesu vzgoje in izobraževanja.

— Mladinske delovne akcije morajo postati redna oblika delovne vzgoje in družbenopolitično usposabljanje, šola kadrov za ZSMS ter nosilec uveljavitve prostovoljnega dela kot vrednote mladih ljudi.

— Sestavni del vseh naših programov mora biti obujanje in prenašanje revolucionarnih tradicij NOV ter hkrati krepitev in jačanje obrambnih priprav ter družbene samozaščite.

— Večjo navezanost moramo ob aktivnosti posvetiti še prostemu času mladih (mladinski klubi, mentorji, usposabljanje). Pospešiti moramo akcijo za odpravo slabosti, ki se pojavljajo med mladimi ter zatirati zahajanje na stranpota.

Do sedaj sem govoril le splošno o delu mladih. Navedel pa bom še akcijski program dela v OO ZSM SGV. Delo je razdeljeno po komisijah.

Komisija za družbenoekonomske odnose ima poleg stalnih nalog, kot so — spremljanje in spodbujanje tekmovanja za najboljšo osn. org. v OZD, najboljšega mladega samoupravljalca, nalogo, da stalno preverja in uresničuje naloge s področja stabilizacije, gospodarstva, v planu ima seminar za vodstva OO (seveda v sodelovanju z drugimi OO), krepitev aktivnosti delegatov OO SGV na nivoju OO MD,

»Grafika«

Delo komisije za DEO

Področje dela komisije za DEO pri KS je zelo široko zastavljeno. V njem je zajet večji del organizacijskih vprašanj, kot so pridobivanje članstva za OO ZSM in aktualna problematika v železarni. Leta pa je med nami mladimi vedno prisotna in se lahko pohvalimo, da smo se prav tu dobro izkazali. Seveda pa bi lahko storili še več, če bi bili bolj pogumni — konstruktivni in bi na glas povedali, kar se nam ne zdi prav. Tako pa smo navadno le potihem govorili.

Mladi delavci v železarni smo že in še z velikim zanimanjem spremljamo družbeno dogajanje okoli nas. Največ zanimanja je bilo za samoupravni sporazum o pridobitvi in delitvi OD. Prav tu smo se največkrat oglašali in s svojimi pripombami poskušali kar največ prispevati za pravilen in pravičen dokument.

Tudi pri vpisu posojila za ceste mladi nismo spali, čeprav OO ZSM niso bile nosilke aktivnosti. Večina članov je vpisala več, kot je bilo »predpisano« na zaposlenega.

Razprave o osnutku zakona o združenem delu so bile pri nas slabše obiskovane, kot je bilo pričakovati. Med mladimi je sicer bilo določeno zanimanje, medtem ko v razpravah niso sodelovali tako plodno. Vzrok je bil verjetno v tem, da so osnutek zakona prvič slišali na zboru delovnih ljudi.

O reorganizaciji železarne so mladinci dosti razpravljali. Zanimalo nas je predvsem, kako se bomo razdelili po TOZD in DS ter kako bomo samoupravno organizirani po novem.

Vsaka TOZD in DS ima svoj delavski svet, komisijo za samoupravne delavske kontrole, OOS, OOZK in OOZSMS. Moram pa poudariti, da je mladih kar precej vključenih v samoupravne organe TOZD in DS. Aktivnost mladih po posameznih obratih je vidna tudi v tem, koliko jih je vključenih v samoupravne organe. Logično je, da tam, kjer je OO ZSM slabo delovala, ne bo dosti mladih v samoupravnih organih.

Res je tudi, da povezava med družbenopolitičnimi organizacijami ni taka, kot bi morala biti, vsaj med OOS in ZSMS ne. Premalo je skupnih akcij, programi dela niso usklajeni. Krivca pri tem ne bomo iskali, vendar je eden poglavitnih vzrokov za tako stanje preslabo kontaktiranje. V prihodnje bo treba prav tu več storiti.

Med mladimi se je povečalo zanimanje za ZK. To je še en dokaz, da so sedanje OO ZK postale to, kar se je od njih pričakovalo. Veseli smo lahko, da se za avantgardo delovnih ljudi odloča vse več mladih, saj prav oni prinašajo v novo sredino nekaj novega, naprednejšega in revolucionarnega.

V naši železarni združuje KS ZSMS kar precej OO ZSMS. Njihovo število smo morali zreducirati, kjer so bile le na papirju aktivne, delali pa so posamezni člani.

Z zmanjšanjem števila OO pa aktivnost mladih ni padla, ampak nasprotno — narasla. Velika pomoč OO ZSM v Železarni Ravne bo aktiv mladih komunistov, ki ga

bomo v bližnji prihodnosti ustanovili. Nerazumljivo je, da mladi komunisti niso aktivni v ZSMS!

Novo izvoljena predsedstva OO so sestavljena iz preizkušenih delovnih mladink in mladincev. Upam, da se vsi zavedajo svojih dolžnosti in da bodo opravičili zaupanje članstva.

Delo mladih v političnem izobraževanju je bilo do sedaj dobro. Nekaj mladincev se je udeležilo dvomesečnega tečaja za politične delavce.

Pa še nekaj o naših delegatih. Z njihovim delom žal ne moremo biti zadovoljni. Le malo naših stališč in mnenj je prišlo na pravo mesto ob pravem času. Krivda pa ni samo njihova, ampak tudi naša. Izvolili smo jih, nihče pa jim ni povedal, kako naj zastopajo mladino kot celoto. Vse prevečkrat se je dogajalo, da je delegat šel na sejo ter tam čakal, da se bo konča-

la. V razpravi ni sodeloval, če pa se je oglašil, je v večini primerov povedal le svoje stališče, ker drugega ni imel. Zato tudi povratnih informacij ni bilo.

Rad bi tudi poudaril, da s štipendisti naše železarne nikakor ne moremo najti prave povezave in jih vključiti v naše delo. Res smo izmenjali nekaj pisem, naši predstavniki pa so se udeležili nekaj njihovih sestankov. Tu pa se naše sodelovanje konča. To je premalo.

Dve ekipi koroških študentov sta sodelovali na našem odbojarskem turnirju. Mislim, da se moramo bolj povezati, saj če pogledamo strukturo naše organizacije, vidimo, da je v njej največ KV in PK delavcev, pogrešamo pa člane z višjo oziroma visoko izobrazbo. Upam, da bo v prihodnje tudi na tem področju bolje.

Iz povedanega lahko zaključimo, da je delo mladih v naši železarni široko zastavljeno in ga z večjimi ali manjšimi težavami opravljamo.

Drago Vrstovšek

PRIDOBIVANJE DOHODKA

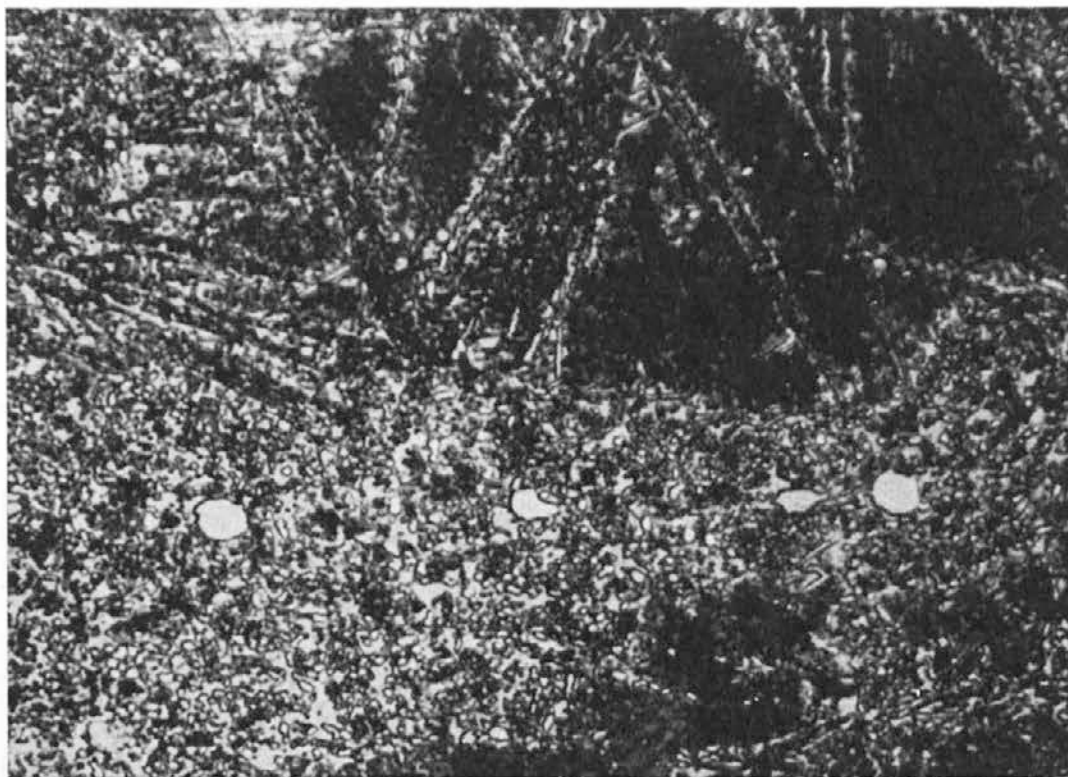
Teoretična in praktična stran pridobivanja in ustvarjanja dohodka ter njegove delitve je bila pri nas doslej pogosto ena najpriljubljenejših tem v pogovorih. Zato je razumljivo, da govori o tem na več mestih tudi zakon o združenem delu. Gre za njegove ustavne rešitve, za njegovo ustavno urejanje.

Pri nas smo doslej pogosto menjali predpise v zvezi z dohodkom. Že leta 1947 imajo naši predpisi in zakonodaja opravka s pojmom »dohodek«. Prav od takrat merimo tudi naše finančne rezultate. Štiri leta pozneje, to je l. 1951, so uvedli ugotavljanje dohodka in dve leti kasneje dohodek po neplačani realizaciji. Seveda pa z doseženim niso nikoli bili

zadovoljni, vselej so z novim načinom težili preseči starega.

Zakon o pridobivanju dohodka predvideva štiri vire. Po prvem viru pridobivamo dohodek s prodajanjem izdelkov in storitev na domačem in tujem tržišču. Ta vir je vsekakor najpomembnejši in tudi najbolj razširjen. Drugi vir izhaja iz pravice do udeležbe v delitvi skupnega dohodka, skupno ustvarjenega v TOZD. Tretji vir je svobodna menjava dela, četrty pa je pridobivanje dohodka še kako drugače, na drugi podlagi.

Zakon predvideva, da je dohodek del skupnega družbenega proizvoda. Delavci pridobivajo dohodek v TOZD in ta dohodek se določa v vrednosti denarja.

»Podrast«

Dohodek pa kajpada ni samo rezultat vloženega dela delavcev v TOZD, ampak vsega delavskega razreda. Temu pa pravimo družbeno delo.

Pogoji za pridobivanje dohodka so zelo pomembni. Delavci pridobivajo dohodek na podlagi produktivnosti tekočega dela, nadalje na podlagi uspešnosti v upravljanju delovnega procesa, in ne nazadnje uspešnosti gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Delo zaposlenih v eni TOZD vpliva tudi na delo v drugi.

Zakon o združenem delu obravnava tudi to, kako je s pridobivanjem dohodka v negospodarskih dejavnostih. Tega doslej ni bilo.

Na dohodek pa vpliva tudi cena. Višja je cena, večji je dohodek. Finančna realizacija pa ni vselej odvisna od količine vloženega dela. Nanjo vse bolj vplivajo tehnična opremljenost, sodobnost sredstev za delo, tehnološki razvoj, kadri in njihova sposobnost ter še mnoge druge stvari.

Nekaj podobnega kot pri pridobivanju dohodka je tudi pri njegovi delitvi. Če gre npr. za sredstva, ki jih je treba izločiti za zdravstvo, o tem ne morejo odločati samo delavci v zdravstvu, ampak tudi tisti, ki so deležni njihovih storitev. Prav tako o novi šoli in o tem, kje bo stala, naj ne odločajo samo prosvetni delavci in tisti, ki nudijo storitve, ampak tudi delavci in drugi občani, ki so uporabniki njihovih storitev.

Dohodek je družbena kategorija in takšna kategorija dohodka ne dovoljuje nikomur in tako tudi ne TOZD, da ga delijo, kakor sami vedo, ali da razpolagajo z njim, kakor hočejo.

Pridobivanje dohodka še vedno poteka v nekem prostoru, tudi ustvarjanje in njegova delitev nista brez odpora in pritiska.

Precej je še nejasnosti, da bi to odločilno, ne samo trenutno ekonomsko, ampak razredno ekonomsko vprašanje do konca uskladili z našimi revolucionarnimi cilji in težnjami. Vesna Pačnik

Urejanje partizanskih spomenikov

Zadnje dni oktobra smo mladinci iz osnovnih organizacij ZSM jeklovlek, vzmetarna, priprava proizvodnje, stroji in deli, pnevmatični stroji, transport ter TRO Prevalje organizirali delovno akcijo za ureditev partizanskih spomenikov. Delo smo si razdelili. Uredili smo spomenik na Navrškem vrhu, in sicer mladi iz OO ZSM jeklovlek in vzmetarna, spomenik pri Neži mladi iz OO ZSM stroji in deli, pri Rakitniku so bili mladinci iz TRO Prevalje, in sicer rezalno orodje ter pile, Malgajev spomenik pa so uredili mladi iz transporta in pnevmatičnih strojev. H Kefrovemu mlinu so mladi iz priprave proizvodnje nesli rože. Očistili smo tudi okolico spomenikov in s tem skromnim dejanjem izkazali spoštovanje padlim borcem.

Silvo Veršič

Obisk pri graničarjih

28. novembra smo mladi delavci Železarne Ravne skupno z mladimi iz OO ZSM Reka in Trg obiskali graničarje na karavli Sonjak. Tam so najprej člani naše dramske skupine izvedli kratek, a zelo dobro pripravljen kulturni program. Potem smo pa z graničarji zaplesali kozarčko in užiško kolo. Moram priznati, da marsikomu korak ni tekal tako, kot je treba, ampak plesalo se pa je.

Precej oznojeni smo se zbrali v jedilnici karavle, kjer smo se prijetno zabavali. Gostitelji so nas presenetili s pristnim vojaškim pasuljem. Videti bi morali mladinke in mladince v vojaških oblekah, s kapami in čeladami na glavi!

Pripravili smo kres in moram priznati, da je bil veličasten pogled na tudi do deset metrov visoke ognjene zublje, ki so okolici oznanjali, da z velikim spoštovanjem praznujemo največji praznik naše domovine. Kres je dolgo gorel in mladi ne bi bili mladi, če ne bi peli in

plesali. Kako prijetno in lepo je v svetlobi plamenov in kako...

Ura pa teče... in morali smo domov. Slovo je bilo težko, čeprav smo se komaj spoznali. Stiski rok, tu in tam poljub v slovo ter obljube, da se bomo še videli. Graničarji na karavli Sonjak: na svidenje 22. decembra — ob dnevu JLA!

Na koncu naj dodam še ugotovitev, da se obiskov naših graničarjev ne udeležuje zadostno število mladih. Morda je vzrok temu tudi slaba obveščena OO ZSM v železarni. Vendar poudarjam, drage mladinke in mladinci: zakaj pa imamo razglasno postajo? Verjetno zato, da poslušamo vsaj tistih nekaj besed med malico, iz katerih pa se lahko veliko izve in pove.

Upam, da bo prihodnjč obiskalo mlade čuvaje meja na Sonjaku več članov iz OO ZSM železarne in da ne bo izgovora »nismo vedeli«!

Drago Vrstovšek

Odbojarski turnir ob dnevu republike

Mladi iz železarne smo ob dnevu republike organizirali odbojarski turnir, na katerem je sodelovalo pet ekip, in sicer KKŠ Ljubljana, KKŠ Maribor, OO ZSM Reka, JLA in ekipa KS OO ZSM Železarne Ravne.

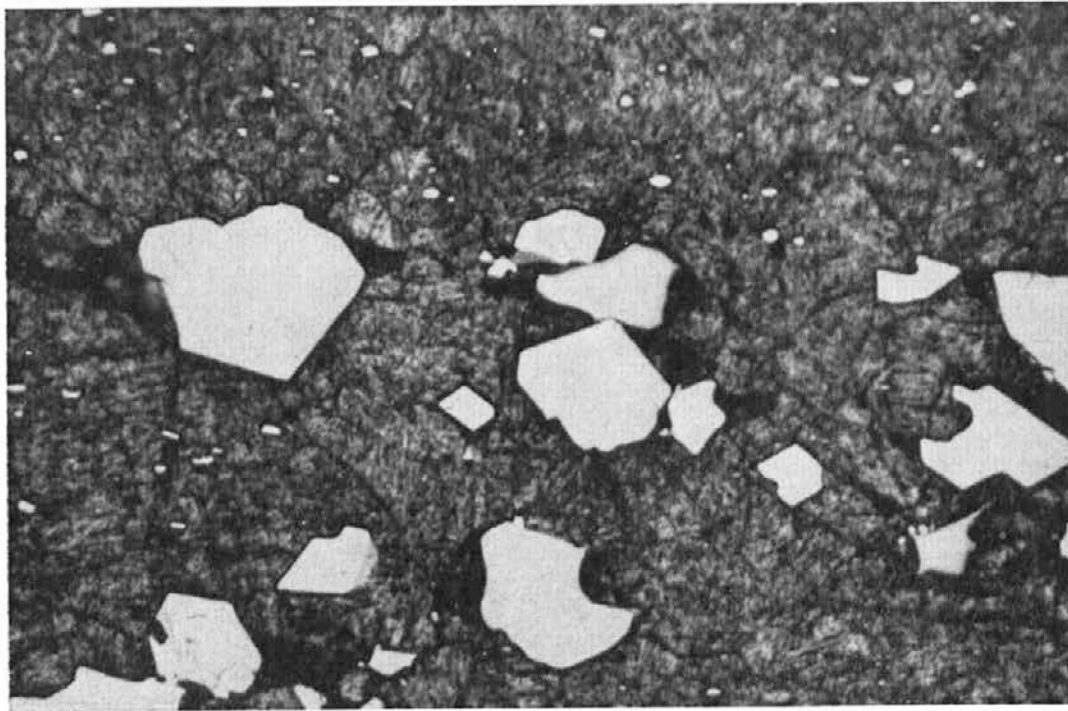
Ekipa so bile precej močne, dobro uigrane, posebno gostje. Naša ekipa KS OO ZSM Železarne Ravne je igrala v precej oslabilni postavi in je bilo to tudi čutiti pri rezultatih. Turnir je dobro uspel, pa tudi organizacija je bila na zadovoljivi ravni.

Najprej sta se pomerili ekipi OO ZSM Reka in JLA. Premoč mladincev Reke je bila očitna in so zaslužno dobili igro z 2:0. Železarne je kljub dobri igri izgubila s KKŠ Maribor. Sledil je dvoboj Reka — KKŠ Ljubljana. Videti je bilo dobro igro na obeh straneh, a zmaga 2:1 je pripadla razigranim študentom. Tekma za tretje mesto med Reko in Železarno Ravne je našim ponovno prinesla poraz. Finalna tekma med KKŠ Maribor in KKŠ Ljubljana se je končala z zmago ljubljanske ekipe. To je bila že njihova tretja zmaga na turnirjih za 29. november. Ob koncu so vse ekipe izrazile željo za sodelovanje na turnirju prihodnje leto. Ivan Brežnjak

Srečno 1977

Vsem mladinkam in mladincem, članom ZSMS, iskreno čestitamo ob novem letu 1977 z željo in upanjem, da bo sodelovanje med nami mladimi letos boljše in tesnejše kot v minulem letu.

Uredništvo Mladega fužinarja

»Kamenčki«

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja.«

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Jože Pačnik, Sonja Tratnik, Marjana Volmajer in Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino.

Rešimo dva problema hkrati

Po statističnih podatkih v evropskem merilu smo med zadnjimi, če ne že kar zadnji po številu prijavljenih izumov. Doma je nastalo le 0,3% vseh tehničnih novosti, vse ostalo je tuje — uvoženo — kupljeno. Torej obstaja realna potreba po vzpodbujanju naših ljudi k inovacijskemu delu, po dvigu zanimanja za delo na področju tehničnih izboljšav in izumov. Nismo tako neumni, kar brihten narod smo, kje je torej vzrok za takšno »skromnost«?

Problem inovatorstva ni nov. Že pred leti smo začeli s široko akcijo, ki je uredila vse tiste zapletene administrativne postopke, prijave in nagraditve inovacij. Sprejeli smo samoupravni sporazum o izumih in izboljšavah, ki jasno določa, kakšne so pravice in dolžnosti izumitelja oziroma OZD, kjer je bil izum prijavljen. V železarni smo ustanovili tudi strokovno komisijo, ki posamezne predloge obravnava in daje o njih strokovno mnenje.

Torej tu ni problema, ni ovire. Od tod dalje, ko je izum ali tehnična izboljšava prijavljena, je problem zadovoljivo rešen. Če se slučajno ovire pojavijo tu, je to posledica povsem navadnih človeških slabosti in ne slabe organizacije.

Kljub temu pa inovacij ne bo več in jedro problema bo treba poiskati drugje in ga tam tudi reševati! Drugje? Tam, kjer inovacije nastajajo ali bi vsaj naj nastajale. In zakaj ne nastajajo? Ali delavec v svoji dolgoletni praksi opravlja svoje delo tako avtomatsko, da mu ne pride na misel, da bi se dalo kaj spremeniti in izboljšati? Morda pa je naše znanje tako revno, da nimamo temeljev, na katerih bi lahko gradili? Verjetno ovire nastajajo takrat, ko se inovacija rojeva ali pa celo prej. Je možno, da za inventivno dejavnost ni pogojev.

Veliko resnice je v tem, kar je sekretar Zveze izumiteljev in avtorjev tehn. izboljšav Anton Jež povedal za Nedeljski dnevnik (citati):

»V Sloveniji imamo dve skupini ljudi, ki zavirajo ali celo onemogočajo inovacije. Prva skupina jih zavira zavestno, ker smatrajo inovacijo za napad na njihovo funkcijo in osebnost. V drugi skupini pa so ljudje, ki inovacije zavirajo podzavestno. To so samovoljneži, omahljivci in oportunisti.«

Takšni torej smo, priznati je treba, čeprav to priznanje ni preveč vzpodbudno za vse tiste, ki zmorejo in želijo narediti nekaj novega, boljšega. Vse premalo se zavedamo, da vsaka novost — dobra novost ali izboljšava hitro vrne sredstva, ki so bila vložena vanjo. Pozabljamo, da bo koristna za vse nas in našo družbo v celoti.

Seveda se čez noč ne bomo spremenili, popravili. To pa ne pomeni, da se ne da nič narediti.

Vzporedno s prejšnjim problemom bi rad nakazal še drugega, ki na prvi pogled z njim ni v zvezi, pa sta vendar tesno povezana in bi rešitev drugega vodila k rešitvi prvega. V TOZD mehanške obdelave imamo precejšnje

število sodelavcev z višjo in visoko strokovno izobrazbo, ki ne dobivajo ustreznih delovnih nalog.

Lahko bi rekli, da njihove zmožnosti niso polno izkoriščene. In vendar je ravno to kader, ki je namenjen in izšolan zato, da se bo ukvarjal predvsem s problemi izboljšav na področju tehnologije, novih konstrukcijskih rešitev in racionalizacij obstoječih naprav.

V naši delovni organizaciji pa so strokovnjaki obremenjeni z obilico nestrokovnega in tudi rutinskega dela. Vsiljuje se vtis, da od njih premalo zahtevamo in jim zato tudi premalo nudimo. Zato bi bilo nujno ustanoviti skupine — strokovne time, ki bi se ukvarjali in poglobljali v eno samo, ozko strokovno področje. To bi omogočalo ozko specializacijo in s tem večje dosežke na teh področjih.

Vsi vemo, da končana fakulteta še ne more zagotoviti strokovnosti. Le-ta nastaja s prakso — v proizvodnji, z uporabo prejšnjega in pridobivanjem novega teoretičnega in praktičnega znanja. Novopečeni inženir stopi z dnem, ko se vključi v OZD, na pot strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja. Vse preprosto pa se dogaja, da se za mlade ljudi z veliko energije, mnogimi idejami in voljo do dela ne najde pravega dela. Morda se premalo zavedamo, da go to mlade moči, ki jim je treba dati čim več doslej nakopičenega znanja, izkušenj in spoznanj, saj bodo le tako

lahko resnično dobro delali. Predolgo namreč traja, če si naj vsak sam zase nabira izkušnje in spoznanja.

Mlad človek si želi dela. Veliko obremenitev prenese. »Vlekel bo toliko, kolikor mu bomo naložili.« Zakaj torej hraniti njegove moči tako dolgo, da bo izgubil ideje in mladostni elan?

Če takšen sodelavec v OZD ne bo deležen nadaljnega izpopolnjevanja in izobraževanja, si bo to poiskal na tretji stopnji fakultetnega študija. In kaj bo potem? Spet se bomo vprašali, kam z magistratom, saj tudi zanj ne bo ustreznega delovnega mesta. Tako kot prej, ko je bil »le« inženir, tudi zdaj ne bo mogel ali umel svojega teoretičnega znanja prenesti v prakso.

Že prej sem omenil možno rešitev: razvojni oddelek naj bi sestavljali strokovni timi — skupine usmerjenih strokovnjakov, ki bi do potankosti poznali svoje področje in se ukvarjali izključno s problemi tega področja. Ob primernem vodji — koordinatorju, ki bi mu morala biti dejavnost s strokovne strani dobro poznana, bi lahko računali na uspešno delo, katerega rezultati bi nas prijetno presenečali.

Zal pa danes ni tako. Zadovoljujemo se s prodajanjem rezultatov fizičnega dela, kar pa seveda ni najbolj donosna dejavnost. Z racionalnejšim izkoriščanjem strokovnih delavcev nam ne bi smelo biti pretežko reproducirati idej, katere bi lahko v naših obratih učinkovito uporabili ali pa jih kot »drage licence« prodali.

Mirko Paradiž, dipl. inž.

bor pri osnovni organizaciji, ampak vseh zaposlenih. To naj bi vedel in čutil vsak delavec. Z druge strani pa bi se morali člani izvršnega organa sindikata zavedati, da jim je z izvolitvijo zaupana zelo pomembna vloga: zagovarjati voljo zaposlenih ter pravilno tolmačiti in pojasnjevati rešitve raznih odločitvenih enot, pri katerih morajo biti navzoči tudi predstavniki sindikata. Izvršni odbor se ne sme zapirati vase, še manj pa postati privesek določenih struktur, ker je to oportunitizem. Naloga sindikalne organizacije je, da se bori za politične pravice, materialni obstoj in boljše delovne razmere zaposlenih, skratka, ima revolucionaren značaj.

Iznesene so bile pripombe, da bi sindikat organiziral preskrbo z gorivom za ogrevanje stanovanj za zaposlene v železarni. Iz tega se vidi, da mora sindikat prevzemati tudi preskrbovalno funkcijo, ker storitvena dejavnost v občini ni dovolj razvita. Nekateri sodelavci so izrazili nezadovoljstvo glede delitve OD, pogojev dela, medosebnih odnosov, zaščite pri delu in drugo.

Brez dvoma bo moral sindikat v prihodnje prikazati večjo aktivnost. Program dela, sprejet na tej skupščini, naj bi bil samo orientacijski. Treba ga bo sproti prilagajati, ker so naloge po sprejetju zakona o združenem delu zelo zahtevne. Zaposleni, združeni v močnem sindikatu, bomo morali pokazati dokajšnjo mero vitalnosti in zavzetosti, da bomo lahko vsebino tega zakona izvedli v prakso in zadeli bistvo, zaradi katerega je bil sprejet.

Jože Jesenek

ČESTITKA

Diplomiranemu inženirju **Tonetu Pratkanarju** za opravljeni magistririj čestitajo sodelavci.

V PRIHODNJE BOLJ ZAVZETO

20. novembra so se zbrali delavci iz obrata pnevmatičnih strojev v NAMI na letni skupščini OOS. Kljub nepopolni udeležbi je bilo v razpravi povedanih precej pomembnih stvari. Tako so se razpravljavci dotaknili nadaljnega razvoja in razširitve proizvodnje v obratu, kar naj bi zaposlenim zagotovilo sigurnejšo prihodnost, zaposlitev, osebni dohodek in boljše delovne razmere. Navzoči so se strinjali, da bo treba znotraj delovne organizacije še marsikaj storiti glede konkurenčnosti na notranjem in zunanem tržišču. Izboljšati je treba pripravo dela, poostri medfazno kontrolo in drugo, da bi izboljšali izplen. Iluzorno je pričakovati večjo produktivnost, če v orodnem skladišču ni mogoče dvigniti primerne orodja ali če pride do zamenjave materiala, če so slabo izvršene začetne operacije obdelave, tako da je v končni fazi obdelave takšen izdelek težko rešiti ali pa operacijo izvršiti v normalno predvidenem času.

Izboljšati je treba tudi kulturo in humanizacijo medsebojnih odnosov. Le svoboden človek je lahko ustvarjalen. Današnji delavec je kot samoupravljalec osnovni člen naše socialistične samoupravne družbe in mu je treba dati pravo veljavo, samozavest in spoštovanje. Tako bo dobil zaupanje v svoje nadrejene, v svojo stro-

kovnost in bo pri delu ustvarjalen. Vzgojiti je treba zavestno disciplino. Prav tako je treba odpraviti vsakršno tehnokratsko manipuliranje z neposrednimi delavci, ker le-ti navadno niso preveč izobraženi in obveščeni, imajo pa izostren čut za vsakdanje nepravilnosti, ki slabo vplivajo na ugodno politično in ustvarjalno ozračje v kolektivu.

Prav je imel tovariš, ki je dejal, da sindikat ni le izvršni od-

IZREKI

Diplomacija je umetnost lagati tako dobro, da postane tudi resnica prepričljiva.

Sordi

***

Demanti je slab povoj na resnici, ki boli.

Neumann

Plot mora biti

PRAVOČASNI ZAČETEK AKCIJE

Regijski posveti so se v novembru zvrstili po vsej republiki z namenom, da bi že sedaj stekle priprave na bližnje volitve članov delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine SIS, ki bodo v začetku 1978. leta. Regijski posvet za območje Pomurja, Stajerske in Koroške je bil v Mariboru. Poudarjeni sta bili dve nalogi: kadrovska vprašanja in evidentiranje možnih kandidatov ter vodenje njihove evidence. Te naloge smo do sedaj reševali več ali manj kampanjsko, kar pomeni, da smo se pripravljali tik pred volitvami, s tem pa smo po navadi naredili veliko napak. Da bi se temu izognili, sta volilna komisija in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri republiški konferenci SZDL pripravila okvirne teze za vodenje priprav na volitve, o čemer je stekla glavna razprava na posvetu. Pri pripravah tez so bili upoštevani predlogi občinskih konferenc SZDL, da se za evidentiranje možne kandidatke za vse volilne funkcije pripravi posebna popisnica oziroma da se uvede tak sistem vodenja evidence evidentiranih možnih kandidatov, po kateri bo ob vsakem času možno dobiti ustrezne podatke za posameznega kandidata. Predlog popisnice (formularja), ki je posredovan v kritično oceno vsem prizadetim, se močno razlikuje od dosedanjih in ga je moč uporabiti tudi za evidentiranje znotraj OZD ali TOZD. Ocena prisotnih o takšnem vodenju evidence je bila dobra, le posamezniki so izrazili željo za podrobnejše podatke evidentiranih. Glavni namen vodenja takšne evidence o posameznikih ni le za eno dobo ali volitve, temveč se s tem želi v nekaj letih dobiti natančne podatke za vsaj 70% vsega prebivalstva, ki bodo koristni in hitri, saj so popisnice prirejene za avtomatsko obdelavo podatkov. Poizkus bo torej izveden že za naslednje volitve leta 1978, pri čemer bodo opravljene določene korekture, če bo treba.

Za priprave na te volitve je treba organizirati dopolnilno izobraževanje ali usposobitev vseh kreatorjev volilne politike, da bi se na ta način izognili nevšečnostim, ki so bile prisotne pri vseh dosedanjih volitvah v vseh fazah priprav. Predvsem je mišljeno pravilno tolmačenje in koordinacija vseh, do slehernega aktivista v OOS ali delovni skupini, ki so angažirani pri pripravah ali izvedbi volitev, kajti s tem bo odpadlo veliko dopisovanja in telefonskih pogovorov.

Regijski posvet o pripravah na volitve glede kadrovskega razmerja v posameznih občinah je potekal v duhu izvajanja družbenih dogovorov o kadrovski politiki in občinah, srednjeročnem družbenem planu razvoja občine z vidika razvoja kadrov, uveljavljanja celovitih moralnopolitičnih in strokovnih kriterijev v kadrovski politiki, kadrovske službe v občini ter razmer v OZD s posebnim poudarkom na individualnih in kolegijskih poslovnih organih. Prav posebej je bila poudarjena naloga v zvezi z reelekcijo, evi-

dentiranjem, izborom in usposabljanjem možnih kandidatov za bodoče individualne in kolegijske poslovodne organe, saj je znano, da bo nekaterim omenjenim tudi v naši občini kmalu potekel mandat.

Odkritje spomenika padlim

28. novembra 1976 so se zbrali pod Brinjevo goro nekdanji borci NOV, mladinci in drugi občani iz raznih krajev občine Ravne, da skromno, vendar s pestrim kulturnim programom proslavijo odkritje spomenika padlim partizanom na tem kraju. Pevski zbor šentanevskih pavrov in zborna recitacija pionirjev osnovne šole Prevalje sta pripomogla k svečanosti tega odkritja. Tovariš inž. Šipek pa je v otvoritvenem govoru povedal naslednje:

»28. novembra pred 32 leti se je zgodil v tej tihoti gozdov največji zločin. Pri Rakitniku so pobili fašisti devet ljudi in jih v lastni hiši zažgali.

Se dan poprej smo partizani-terenci obiskali številno družino, se pri njej okrepčali in odšli v zasneženo jesensko noč. Ko smo dva dni pozneje zopet šli tod mimo, je ostalo le črno pogorišče in bele ožgane kosti. Tega žalostnega dogodka se spominjamo danes po 32 letih tu, ko se poklonimo spominu njih in spominu treh padlih partizanov, ki so bili iz zasede ubiti na tem kraju: Jugov Franci, Polanškov Janez in Jože Šunnik.

Takrat mi je bilo 17 let. Se skoraj otroška duša ni našla razlage, kako je mogoče, da človek človeku more prizadejati toliko krivico. Odgovora nisem našel nikoli in ga tudi ni mogoče najti. Vem le, da je namesto nje ga zraslo v srcu silno, nedopovedljivo sovraštvo in želja po maščevanju. Ko pa so minila leta, je ostal spomin na te dogodke prav tako silen kot prvi dan, sovraštvo in želja po maščevanju pa sta se umaknila.

Namesto njiju se je prikradla misel in vprašanje: Kaj se mora v človeku spremeniti, da se taka tragedija nikoli več ne bo ponovila?

Sila rodi silo in greh rodi nov greh.

Po širni slovenski zemlji v najbolj skritih lesih in gorskih razpotjih stojijo v kamen vklesani spomini, tu je padel za domovino. Eni so s cvetjem obloženi, druge pokriva ovenela planinska trava, ob enem igra orkester žalostinko, ob drugem šepeta skrušena starica molitev za padlega sina, enega se spominja tisočglava množica, drugega nihče več, pod vsakim pa leži strohnjeno srce z nestrohnjeno ljubeznijo. Taki smo pač ljudje!

Kaj nam pomaga hrup fanfar in pritažena solza, če v nas ne bi zrasel nov človek, človek razuma, strpen in spoštljiv, človek miru!

Prav je, da se spominjamo padlih, prav je, da ohranimo pomnike nanje, ne samo iz spoštovanja do njih, ki smo jih še poznali, še bolj zato, da nas ne-

Na koncu je stekel tudi razgovor o uresničevanju družbenega dogovora o štipendijski politiki v celoti in v posameznih občinah s poudarkom na problemih v zvezi s kadrovske štipendijami in štipendijami iz združenih sredstev, s solidarnim združevanjem sredstev za štipendiranje, z izgradnjo dijaških in študentskih domov ter negativnimi pojavi v zvezi s štipendiranjem. -ca

limo sebi, ne smemo odrekati drugemu, in kar zahtevamo od družbe sami, smo ji tudi dolžni dati. Enakopravnost je prvi pogoj za svobodo in svoboda je edini možni način obstoja družbe. Tako življenje pa je sposobna živeti le družba, ki je prosvetljena in kulturna.

Se bomo postavljali spomenike padlim, še se bomo priklonili spominu žrtev, posebno tisti, ki smo tragedijo sodoživljali, pri tem pa se moramo zaobljubiti, da bomo ustvarjali tak svet, kateremu ne bo treba postaviti niti enega spomenika žrtvam človeške zablode, temveč spomenike borcem za mir, za svobodno in srečno življenje.

Svoboda je beseda, ki je bila stotimilijonkrat izrečena in nam je postala oguljena krilatica z odrov najrazličnejših govornikov. Pomnimo pa, da je ta ista beseda nekdo pomnila življenje, da je partizan snel kapo, ko jo je izgovoril, da je jetnik od vseh neštetih človeških želja poznal samo to in da so zanj umirali ljudje v cvetu mladosti. Ne pozabimo nikdar, da smo si svobodo priborili za ceno življenj, predvsem pa ne pozabimo, da je nihče izmed nas nima pravice zapravljati.

Pot, po kateri smo krenili, pot v samoupravno družbo, je najtežja preizkušnja zrelosti naše družbe. Vsakdo naj odloča o svojem življenju v družbi. To pa ne pomeni, da se vdan v usodo strinja z vsakim predlogom, ki pride od koderkoli. Vsakdo je dolžan v imenu svobode o predlogu razmišljati, ga oblikovati in izpopolnjevati, tako da bo družbi in njeemu najboljše ustrežal. V imenu s krvjo plačane svobode je dolžan biti samoupravljalca in varuh te svobode.

To bo najlepše cvetje, ki ga lahko našim padlim položimo k njihovim grobovom.◀

nehno opominjajo, da smo dolžni zaradi njih spomina, zaradi našega današnjega dne in zaradi odgovornosti do naših bodočih rodov storiti vse, kar moremo, da ohranimo mir.

Za morije niso odgovorni samo politiki, zanje smo odgovorni vsi ljudje na svetu in izgovor, da nekdo mora delati krivico ali celo ubijati, je jalov!

Čprav z muko spremljamo divjanje ostankov fašizma nad našimi manjšinami onstran meja, prav tistih, zaradi katerih stojijo ti kamniti spomini in opomini, vemo, da so to le še ostanki, ki umirajo in v agoniji skušajo umiriti svojo črno vest.

Današnji civilizirani človek je toliko prosvetljen, da razume svoje poslanstvo človeka v miru, pa če živi v še tako oddaljenem kotu na zemlji. Če pa tega noče razumeti, je potencialni morilec in izmeček človeštva ter mora biti iz človeške družbe izločen, preden zaseje seme sovraštva.

Vsi smo poklicani aktivni borci za mir. To poslanstvo se prične že v družini, se nadaljuje v šoli in na delovnem mestu in ne preneha v pokoju. Kar želimo in dovo-

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Vse za lepši videz kraja

Obiskali smo mežiško krajevno skupnost, da bi izvedeli, kako so v letu 1976 izvedli program gradnje s sredstvi krajevnega samoprispevka. Na nekaj vprašanj nam je odgovoril tajnik krajevne skupnosti Leopold Golobinek.

»V tem letu smo v Mežici planirali po programu gradnje s sredstvi krajevnega samoprispevka predvsem asfaltiranje lokalnih cest, obnovo in popravilo cestne razsvetljave, izgradnjo TV pretvornika na Poleni, sofinancirali pa smo tudi vse potrebne aparature za drugi program na Šumahovem vrhu s krajevno skupnostjo Črna in izgradnjo mrliške vežice.

Tako smo vse predvidene gradnje skoraj v celoti izvršili in so naslednje: od začetka zbiranja samoprispevka pa do 1. decembra 1976 smo v Mežici zbrali 1.723.880 din, kar je za 673.880 dinarjev več, kot smo planirali. Od tega smo realizirali iz zastavljenih nalog:

asfaltirali smo 12.000 kvadratnih metrov lokalnih cest, obnovili in na novo montirali 1100 metrov cestne razsvetljave. V tem obdobju smo zgradili TV pretvornik na Poleni in nakazali 3/4 sredstev za opremo za drugi TV pro-

gram na Šumahovem vrhu skupaj s KS Črna. V tem letu nam je tudi uspelo zgraditi do druge faze mrliške vežice, ki naj bi bila predvidoma gotova v prihodnjem letu.◀

Iz svojih sredstev so pred dnevi v Mežici pričeli z ureditvijo spominskega parka sredi kraja. Tajnik Leopold Golobinek o tej akciji:

»Že več let si Mežičani prizadevamo, da bi si uredili park, ki bi služil za javne nastope ob praznikih in za kulturne prireditve. Tako smo se v tem letu odločili za ureditev spominskega parka v bližini hotela Peca. V parku predvidevamo izgradnjo betonske ploščadi za nastopajoče in zelenice. Prav tako je predviden tudi prostor za postavitev spomenika mežiškemu knapom. Tega naj bi v bližnji prihodnosti postavil kolektivni rudnik Mežica. Park naj bi bil urejen spomladi 1. 1977. Kar pa se tiče pomnika knapom, si bomo prizadevali pri rudniku, da bo kmalu postavljen.◀

V Mežici pa so precej naredili tudi s pomočjo sredstev komunalnega sklada občine Ravne. Tako so zgradili dva mostova čez potok Šumc, v novem naselju Stržovo so

položili glavne kanalizacije za 60 milijonov din. Rekonstruirali so vodovod Mežica—Glančnik—Pole-na. S temi deli so končno odpravili dolgoletne težave.

Krajevna skupnost Mežica ima sedaj na svojem računu 318.216 dinarjev. Svoje krajanje in delovne ljudi obveščajo prek samone-upravnih organov krajevne skupnosti. Na zborih delovnih ljudi in občanov izkoriščajo sleherno priložnost, ko je zbrano večje število krajanov, da jim dajejo temeljite analize stanja.

V tej krajevni skupnosti predlagajo, da bi v občini pomagali

reševati probleme pridobivanja dokumentacije, kot so gradbena dovoljenja, soglasja in drugo. Moti jih tudi zbiranje samopri-spevka na zbirni račun pri občini, ker so prepričani, da je bolj zapleteno kot neposredno zbiranje sredstev po krajevnih skupnostih.

Zapišimo še, da si v tej krajevni skupnosti zelo prizadevajo, da bi svoj rudarski kraj čim lepše uredili, saj bodo le tako lahko uresničili svoje želje, da bo Mežica smučarsko središče Mežiške doline.

F. Rotar

Jubilej kluba zdravljenih alkoholikov

(Iz govora dr. Mladena Simuniča)

Alkoholizem je bolezen, ki se najpogosteje zdravi strokovno, pa tudi s čustveno angažiranostjo, t.j. z ljubeznijo do zdravljenca — alkoholika in njegove družine. To je prava pot našega dela. Vse večje število strokovnjakov: soc. delavcev, psihologov, pedagogov itn., ki se danes ukvarjajo z alkoholizmom, daje temu delu pečat profesionalnosti, s tem pa se iz-gublja demokratična in tovariška atmosfera v klubih. Zdravljenci se upravičeno bojijo takšne at-mosfere, zato moramo paziti, da se ne bi izgubil smisel za naš skupni problem — alkoholno bolezen. Klub mora biti vedno odprta terapevtska skupnost s toplino in razumevanjem, ne pa zaprtja, kot da je sam sebi namen. Ni nekaj zunaj družbe in normalno je, da se vsa vprašanja odražajo v klubu: financiranje, afirmacija svojca, sodelovanje med klubi in razne druge stvari. O vsem tem moramo diskutirati v klubih, ker so to naši problemi.

Srečujemo se tudi z nepravilnim odnosom starejših članov do mlajših, ki ni zaželen in ne človeški. Starejši člani ne posvečajo dovolj pozornosti mlajšim. Po-dovolj pazijo pač ali želijo pozabiti svoj začetek in ljubezen, ki so jo prav v klubu dobili, pa ne samo ljubezen, ampak toplino in nato boljši jutri. Njihova dolžnost je, da s svojimi izkušnjami, članom in prizadevnostjo pomagajo mlajšim članom, jim vlivajo zaupanje in tovariško sočutje, jim poma-gajo do istega cilja: do zdrave bodočnosti. Vse to moramo pre-diskutirati, ker vem za klube, ki si niso prizadevali in so po več letih uspešnega dela razpadli. Alkoholizem se ne zdravi admi-nistrativno in z mnogo denarja, ampak z mnogo truda, požrtvo-valnosti, s časom, zaveštvom, in kar je najvažnejše, z mnogo ljubezni vseh nas.

Prav zato smo patronažo posta-vili na druge osnove: uvideli smo, da nima uspeha, če zdravljeneec zabrodí po stari poti. Zmenili smo se, da tam, kjer stvari ne grejo in je bojazen, da je zdravljeneec v hudi stiski in lahko napravi recidiv, patronaža ima svoj smisel in uspeh. V to smo se prepričali in smo ponosni na to. Tudi v bodoče bomo pozorni na takšne stvari. Pa tudi takšni člani, ki dalj časa abstiniirajo in so v svoji rehabilitaciji dosegli določen uspeh, so deležni naše pozornosti.

Najvažnejše pa je navezovanje globokih vezi prijateljstva in ljubezni med člani. Razvijanje čvrstih čustvenih vezi je največji element uspeha. Uspeh našega prijatelja je tudi naš uspeh in nas mora veseliti.

V bodoče bomo mnogo več pozornosti posvečali svojcem. V ta namen jim bomo začeli dajati čim več teoretičnega znanja iz alko-holizma, psihologije, psihiatrije in drugih ved, ki so direktno ali indirektno vezane z alkoholiz-mom, da bi se čim bolj angaži-rano vklopili v rehabilitacijo.

Spomladi bomo v dogovoru z klubom v Dravogradu imeli eno-dnevni seminar za kadre iz to-varna, šol in drugih služb. Moramo si zelo prizadevati za navezovanje stikov z drugimi klubi, posebno z onim iz Dravograda.

ZGLEDEN ODNOS ŽELEZARNE DO KULTURE

Tajnika kulturne skupnosti ob-čine Ravne Bineta Bevca smo poprosili za kratek pogovor o delu te skupnosti. Takole je po-vedal:

»Zaradi pomanjkanja denarja na vseh področjih smo že v spomladanskem krogu dogovarjanja o financiranju kulturnih potreb v občini Ravne občutno skrčili finančna sredstva za izvajanje kulturnih programov. Naj nave-dem samo podatek, da smo zanje v letu 1975 razporedili s finančnim načrtom 3.200.000 dinarjev, leta 1976 pa le 2.500.000 din. Takšno skrčenje finančnih sredstev ima za posledico zmanjšanje programov, ki smo jih v tem času kar dvakrat skrčevali.

Da pa bi kljub izpadom sred-stev teklo delo poklicnih kultur-nih ustanov in kulturno umetni-ških društev ter drugih kulturnih skupin naprej, je skupščina kulturne skupnosti sprejela določene ukrepe o racionalizaciji poslova-nja vseh izvajalcev programov pa tudi merila o njihovem finan-ciranju. Danes lahko ugotavljamo, da so bili programi vseh izvajal-cev solidno izvršeni in so celo presegli pričakovanja.«

»Ali vam republiška kulturna skupnost sofinancira kakšne pro-grame?«

»Pohvalno je, da nam je republiška kulturna skupnost so-financirala nekatere akcije. Tako je npr. z okoli 340.000 dinarji so-

Letos stvari niso potekale, kakor bi želeli. Trdno upam, da bo bodočnost vedrejša. Ne smemo si dovoliti, da bi prišlo do očitkov, ker nas veže isti namen: ljube-zen do zdravljenega alkoholika in njegove družine ter trden boj za svobodno in ustvarjalno osebnost. Moramo navezati stike s klubi drugih slovenskih železarn ter obogatiti naše izkušnje in delo.

Prav žal mi je, da se v teh dveh letih ni nihče spomnil iz železarne ali iz drugih tovarn, da nas obišče in vidi, kaj delamo in kako delamo. Nikogar ni, da bi se pozanimal, kako se počuti njegov tovariš, njegov delavec. To pa ni v skladu z našo samoupravno družbo, ki si vsestransko prizadeva za delovnega človeka. To namreč tudi pomeni, da jim ni prav nič do reševanja problema alkoholizma, ki se vse bolj širi v naši družbi. Alkoholika so vedno vsi sposobni grajati, zmer-jati in preganjati, malo kdo pa mu je voljan pomagati, je rekel prof. Hudolin. Moramo si prizadevati, da alkoholik dobi status bolnika in se mu omogoči zdravljenje kot vsem drugim bolnikom naše samoupravne družbe, ne pa da bo vse svoje življenje deležen samo potuše — do končnega propada.

Iskreno pozdravljam vse, ki so pomagali klub ustanoviti in so prihajali na naše sestanke. Posebno se zahvaljujem vsem tistim članom kluba, ki niso štedili moči za pomoč pri rehabilitaciji tova-rišev. Tovariši Mihelič, Modrej, Hovnik, Adamič, Kapel in Maurin so nosili glavno breme in od vsega začetka požrtvovalno pomagali. Iskrena hvala naposled tov. Faniki Korošec, brez katere tudi kluba ne bi bilo.

financirala obnovo kmečke do-mačije Janež na Strojni in ob-novo Lenarta na Platu. Nadalje smo dobili sredstva za nabavo knjig za zemeljsko knjižnico, za obnovo mladinskega doma v Reki in prosvetne dvorane v Kotljah. Sklenili smo tudi po-godbo, na podlagi katere nam republiška kulturna skupnost so-financira dela v zvezi s snema-njem in restavracijo fresk na domačiji Lesjak v Koprivni.

Tečejo tudi dogovori o sofinan-ciranju gledališkega abonmaja. Na zadnji skupščini kulturne skupnosti Slovenije so sklenili sofinancirati obnovo magistrata na Ravnah, v perspektivnem planu Slovenije pa so tudi do-ložbe o kreditiranju gradnje kulturnega doma v Črni v skupnem znesku 3.120.000 dinarjev.«

»Kaj menite kot dolgoletni kulturni delavec o razvoju kulture v delovnih organizacijah, zlasti v železarni Ravne?«

»V naših delovnih organizacijah (seveda v enih bolj, v drugih manj) se kaže izredno zanimanje za kulturno dogajanje v krajevni skupnosti in občini. Delovne organizacije nam dodatno sofinan-cirajo dejavnosti kulturnih dru-štev in sekcij. Vzgladna je akcija delavcev rudnika Mežica, ki so s prostovoljnimi delom v prostih sobotah namenili zaslužek za iz-gradnjo glasbenega doma v Me-žiči. Gozdno gospodarstvo Ravne in Črna nam v mnogočem poma-gata pri obnovi kulturnih spome-nikov. Nekoliko manj podpore smo deležni od delovnih organi-zacij na Prevaljah, kjer ne mo-remo doseči dogovora o patro-natu nad prevajško pihalno godbo. Za zgled slovenski jav-nosti pa je odnos železarne do kulturnega dogajanja tako v že-lezarni kot zunaj nje. Tukaj po-tekajo programi od Forme vive in likovnih kolonij do množičnih kulturnih prireditvev v železarni in kraju. Železarna se lahko po-naša z izredno razvito pevsko kulturo svojih delavcev, njen pihalni orkester pa slovi kot eden najboljših v Sloveniji. Do-ber glas so železarni v zadnjem obdobju dali tudi gledališčniki in folklorna skupina, ki ohranja kulturno dediščino naše doline.«

»In vaše želje za bodoče delo?«

»Prodreti s kulturnimi akcija-mi v vse zaselke naše doline in v sleherni kot delovnih organi-zacij. Mnogo si obetamo od kulturnih animatorjev v delovnih organizacijah in krajevnih skup-nostih. Želim tudi postaviti kul-turi čvrstije temelje v njeni materialni osnovi, tj. v kulturnih domovih, čitalnicah in knjiž-nicah, predvsem pa, da bi do-umeli pomen varstva kulturnih spomenikov vseh vrst, ki naj iz-ražajo naš odnos do kulturne dediščine. Končno si še želim uspešnega sodelovanja z zamej-skimi Slovenci na vseh po-dročjih.«

F. Rotar

Pod poseko

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Matjaž Kmecl, Mala literarna teorija, ZB, Lj., 346 str., 125 din.

Priročnik je zasnovan poljudno, enostavno, vendar tako, da postaja postopoma vse zahtevnejši: sistematičnega bralca želi na ta način uvesti tudi v strokovno govorico. Vsebinska razporeditev kaže, da si je avtor prizadeval čim bolj nekonvencionalno posredovati nazor, kako literarna teorija ni sama sebi namen, marveč je njena smiselnost v nenehnem prenašanju na živo literaturo.

Priročnik ni le učbenik, pač pa vsakdanji svetovalec vsakomur, ki ga knjižna umetnost ne zanima le kot estetska zabava, ampak tudi kot vrsta vprašanj, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju.

Gregor Strniša, Rebrnik, pesniška zbirka, DZS, Lj., 74 str., 40 din.

Z literarnega vidika so te pesmi poseben tip moderne balade, kar pomeni tudi žanrsko obogatitev slovenske lirike, ki ima prav na tem področju šibko tradicijo. »Rebrnik« je živ, avtentičen in poetično sugestivni novi izris Strniševega pesnjenja, ki ga je v drugačnih podobah bilo mogoče spoznati že v njegovih prejšnjih zbirkah — seveda v vsaki od njih specifično, a lirično in spoznavno enako zrelo kot v slednji zbirki.

Na sončni strani, izbor kratke povojne proze, MK, Lj., 152 str., 55 din.

Knjiga nosi naslov po uvodni Andričevi črtici in prinaša pester in zanimiv izbor iz povojne jugoslovanske proze. S po enim ali dvema besediloma je predstavljenih enajst najvidnejših sodobnih jugoslovanskih književnikov. Knjiga je razdeljena na dva dela. Za oba pa je značilno, da iz pripovedovanja avtorjev žari tista topla, neposredna humanost, tista »sončna stran« pisateljske zavzetosti, ki nas na različne načine opozarja, da se je treba kjerkoli in kadarkoli upreti nasilju, ki bi hotelo zasušiti ali celo uničiti človeštvo.

France Prešeren, Sonetni venec, ZO, Mb., 84 str., 120 din.

Koj na začetku velja opozoriti na spremno študijo te izdaje, ki jo je napisal najboljši poznavalec Prešerna dr. Boris Paternu. Vendar pa je »osamosvojitve« sonetnega venca že sama po sebi kreativno dejanje. Vsekakor velja, kar je zapisal dr. Paternu: »Sonetni venec ni samo pomembna romantična izpoved osebne in navadne ljubezni in obojne bolečine zraven. V njem je tudi izjemna pesniška, poetološka misel. Pa ne samo misel, tudi že njeno umetniško uresničenje. Gre za pesništvo, ki poleg vsega drugega vsebuje izredno koncentracijo dela, znanja in zmožnosti.«

Polonca Kovač, Jakec in stric Hladilnik, MK, Lj., 100 str., 69 din.

Lahko bi rekli, da je prikupna zgodba o malem Jakcu prava moderna pravljica. Pisateljica je hotela opozoriti, da so Jakec in drugih dečkov in deklic polna vsa naša velika in manjša mesta po

vseh tesnih ali velikih stanovanjih, v katerih dopolne ali tudi sicer otroci ostajajo sami ter si krajšajo čas, kakor vejo in znajo. Ker pa je knjiga namenjena predvsem najmlajšim bralcem, opozorilo ni moglo biti preveč neposredno in zastrašujoče.

PREVODI

Marc Hillel, V imenu rase, dokumentarno pričevanje, ZB, Lj., 228 str., 142 din.

Knjiga je grozljivo ogledalo nacizma in njegovih smotrov. Avtor je prodril v nedra rasistične politike, ki jo je vodil rajhsfirer SS Himmler. Pod njegovim vodstvom se je začel proces rasistične obsedenosti v tretjem rajhu že zdavnaj pred drugo svetovno vojno.

V prvih dveh delih opisuje avtor esesovske žrebčarne »lebensborna«, fanatizem nacistične rasne politike in njeno nečlovečnost ter ugrabljanje otrok v okupiranih deželah, v tretjem delu knjige pa govori o tragičnih usodah tistih otrok, ki so postali žrtve tega rasnega »eksperimenta«.

Afrika, mati moja, antologija umetne črnske lirike, ZO, Mb., 438 str., 240 din.

Pred seboj imamo impozantno zbirko črnske lirike, s kakršno se lahko pohvali le malokateri narod. Kdor ima rad poezijo, ga bo ob prebiranju črnske poezije pritegnila njena vsebina in pesniški

izraz. Zlasti tisti, ki je že nekoliko naveličan esteticizma, formalizma in larpulratizma v poeziji razvitega sveta (Evropa, Amerika), bo začutil, da se ob branju črnske poezije vrača k resnični poetični prvobitnosti, pa najsi ta poezija govori o upor, boju za svobodo ali najgloblji intimi. Odkriva nam mnogo tistega, kar smo že pozabili ali sploh nismo vedeli.

Veljko Kovačević, Kapelski kresovi, roman, PK, Lj., 441 str., 120 din.

Brez velikih literarnih ambicij, zato pa tolikanj bolj doživeto napisano, nam poveljnik goransko-primorskega odreda iz prvih dni vstaje v tem delu Jugoslavije slika življenje, številne velike žrtve neenakega boja z italijanskimi okupatorji in ustaši, pa tudi tiste majhne, vsakdanje in včasih tudi prepovedane radosti borcev. (Vsebinsko poznamo iz TV nadaljevanke.)

Afriške pripovedke, pravljice in basni, MK, Lj., 204 str., 204 din.

Pravljica je ena najstarejših oblik afriške besedne umetnosti. To velja še posebej za živalske pravljice, ki nemalokrat izvirajo še iz ljudske tvornosti v predrazredni družbi. Ne nazadnje pa je afriška ljudska umetnost našla odmev tudi v sodobni umetni književnosti. Toda pustimo književnost toliko časa pri miru, da preberemo teh 78 basni in pravljic, ki vsebujejo toliko bogatega ljudskega besednega izročila.

Po Knjigi 76: Z. S.

kova »Avtobusna postaja« delo, ki mnogo obeta in se ga da brati z užitkom. ... V današnje slovensko prozo prinaša nov sloj, opisuje ga z znanjem in poslušom.

Vsak izid knjige je za avtorja nova postaja. Objava dela je objektivno potrdilo vrednosti pisatelja. Zato mu da določeno samozavest, potrebno za nadaljnje delo. Iskreno upam, da bo tudi s Pečnikom tako!

Če pa bi katerakoli osnovna organizacija ZSMS ali sindikata hotela izkoristiti bližino in za mal denar prirediti literarni večer in pogovor s pisateljem — proletarjem, bi lahko iz prve roke izvedeli veliko. Npr., kako nastaja literatura, če se človek ni šolal za pisanje? Kako dolga je pot od slutenj, želj in poskusov do prve knjige? Od kod zanimanje in simpatije prav za najspodnejšo plast ljudi v družbi? (Podobno sodobni pisatelj Peter Božič.) Čemu ga ne privlačijo teme Marodičevih Poti in stranpoti itn., itn.?

Lahko bi bil lep kulturni dogodek.

Marjan Kolar

200 PEVCEV — ŽELEZARJEV NA RAVNAH

V prvi polovici decembra je bilo v novi telovadnici II. srečanje pevskih zborov Slovenskih železarn. Pripravila ga je kulturna komisija, ki deluje v sklopu združenega podjetja. Pokroviteljstvo je prevzel svet sindikata železarn.

Slovenski železarji so doslej spremenili v tradicijo že srečanja dramskih skupin, pihalnih orkestrrov in likovnih ustvarjalcev, preteklo leto pa so se jim pridružili še pevci, ki so imeli v Kropi svoje prvo srečanje. Tokrat, na drugem srečanju na Ravnah, je nastopilo že sedem zborov z okrog dvesto pevci. Tako so se srečanja udeležili: ženski komorni zbor z Jesenic, moški komorni zbor »Stane Zagar« iz Kroke, oktet iz Zirovnice ter domačini: moški pevski zbor Fužinar, mešani pevski zbor KPD Prežihov Voranc, oktet TRO in Vres s Prevalj.

Udeleženci srečanja so si pred koncertom ogledali študijsko knjižnico, kjer so se dalj časa zadržali v razgovoru z dr. Sušnikom, ki jim je pripovedoval o razvoju kulture v Mežiški dolini. Nato je pevce vodila pot v Kotlje na grob Prežihovega Voranca, končno pa so si ogledali še spomenik na Poljani.

Koncertu je prisluhnilo prek 800 ljubiteljev zborovskega petja, kar je zagotovo rekord. Ob zaključku srečanja so se pevci domenili, da se ponovno srečajo na Jesenicah leta 1977.

F. Rotar

VTISI S PAVLIHOVE RAZSTAVE

Ob obiskih razstav v Likovnem salonu ljudje neradi napišejo kaj o vtisih, ker se jim ne zdi potrebno ali pa ne znajo izraziti svojih misli in vtisov, kar je žalostno, saj imamo cel kup ljudi, ki se gredo »novinarje«. Teh ljudi običajno ni na razstave, Pavliha pa jim je vseeno odprl usta.

Pavlihova razstava z dosti humorja je bila deležna številnega

ENA OD POSTAJ FRANCA PEČNIKA

Ob izidu romana

Pred štirimi leti je začel prinašati na uredništvo svoje pisateljske prvence. Ker je bilo »nekaj« v njih, so šli v objavo; daljši v Koroškega, krajši v Informativnega fužinarja.

To »nekaj« je težko razložiti. Kakšna črtica ali novela more biti jezikovno brezhibna, slogovno izbrušena, pa kot celota kljub temu deluje medlo, plehko, tudi osladno. Manjka ji pač posega v skrite plasti človekove osebnosti, v drobne duše, tja, kjer vsak posameznik iz življenjskih danosti in svoje narave varj podzavestne odločitve, zaradi katerih potem naredi prav ta korak in ne drugačnega ter je tako sam sebi usoda. Je torej ta poseg že tisto »nekaj«, kar loči dobro prozo od poprečne? Je, a ni le to. Biti mora še pravi občutek za mero takšnega indiskretnega poseganja. Nakazati kakšno stvar je večinoma vredno več kot osvetliti jo z žarometom. Stavek, dva na pravem mestu sta dovolj.

Potem ne moti, če pripoved teče bolj robato, če prozni »kadri« niso zmontirani dramaturško neoporečno, če bi kaj nebitvenega lahko tudi odpadlo, skratka če obrtniška plat ni brezhibna. Kljub temu zaživijo pred nami prepričljivo vsi po vrsti, ti Pečnikovi delavci v tovarni, starci, cestni pometachi, Romi, izgubljena dekleta, skratka tista družbena plast, ki jo je življenje toplo v vseh časih in ki

tudi danes živi na robu slumov ali celo v njih.

Tako je torej domačin Pečnik objavjal zvečine kar doma, le tu in tam kaj v »Dialogih« ter »Prostoru in času«. Tudi prvi dve samostojni brošurici sta mu izšli skoraj doma — v slovenjegrajskih »Odsevih«, novela »Obmežje« l. 1974, pesmi »Haiku« l. 1976.

Kratki montažni roman »Avtobusna postaja« spada po datumu nastanka med Pečnikove prvence. Pozabili smo že, da ga je v Koroškem fužinarju l. 1973, št. 3, ocenil Vinko Ošlak — tri leta pred izidom. V začetku novembra 1976 ga je namreč izdala Založba Obzorja v Mariboru. Slučajno nekako takrat, ko smo v ravenski občini pripravljali akcije z geslom »človek, delo, kultura«. To omenjam zato, ker smo izredno poudarjali pomen ustvarjalnosti preprostega človeka, neposrednega proizvajalca na področju kulture, Pečnik pa je pred časom delal nekaj mesecev v naši vzmetarni kot fizični delavec. — Podatek, ki bo morda kdaj zanimiv za literarnega zgodovinarja.

Kakor je izjemno, da nešolan, samorastniški pisatelj izda knjigo pri ugledni založbi, tako je skoraj izjemno poštena tudi spremna beseda na njenih platnicah. Nič običajne hvale in reklame, ampak poskus analize in oznake dela. Kritična je, a vendar odkrito pove, da je Pečni-

Združeni pevski zbori Slovenskih železarn

obiska in tudi različnih komentarjev v knjigi vtisov. Objavili bi nekaj najbolj značilnih komentarjev, ki so si po mislih in po vsebini zelo različni:

— Če se hočemo čimveč naučiti, ga moramo tudi čimbolj »srati«, »kronati« — saj se vendar učimo na lastnih napakah.

Razlika:

Pokvarjen avto ne dela — pokvarjen človek pa dela — napake namreč.

G. C.

— Razstava mi je bila zelo všeč. V njej sem opazila smešne risbe, najbolj smešni pa so bili zelo smešni obrazi.

— Pavliha mi je zelo všeč zaradi klobuka. Iztok

— Razstava je prava in ob pravem času. Le malo preveč se norčujejo iz ljubezni, mislim.

Bojana

— Na razstavi sem našel sošolca na slikah (ljubega Primožka).

Konč

— Ura je devet, Šrota pa še vedno ni z razstave. Če ga do jutra ne bo, gremo ponj z žerjavom.

Sošolci

Boštjan Franc

BESEDA UREDNIŠTVA

Lani smo natisnili 4 številke mesečnega in 15 števil 14-dnevne Informativnega fužinarja. Z uredniškega vidika je bilo torej leto plodno, pa je zdaj pravi čas za razmislek o opravljenem delu ter za pogled naprej.

Po obsegu se je naš list ustalil na 16 straneh. Na njih vsakokrat objavimo 25—30 člankov, tj. 80—90 strani tipkopisa. Precej smo torej že uspeli prepričati sodelavce, da se bolje bereta dva kratka članka kot en dolg, a pravilo to le še ni postalo.

Tudi področja, s katerih obveščamo, so dokaj stalna: gospodarjenje, samoupravljanje, delo družbenopolitičnih organizacij, mnenja delavcev o aktualnih vprašanjih (anketa), rekreacija in šport, kadrovske vesti. Prispevki iz krajevnih skupnosti so bolj občasni, precej deficitni pa smo na kulturnem področju. Razen za književnost namreč nimamo usposobljenih oziroma pisanih voljnih dopisnikov. Kulturni referent utegne to popraviti, seveda pa ga moramo najprej dobiti. O delu SIS prav tako obveščamo (pre)malo. Preprosto ni koga, ki bi iz večinoma zelo obsežnih gradiv delal kratke članke. »Mladi fužinar« je zdaj že redna priloga s stalnim krogom dopisnikov, ki se razveseljivo širi. Štiri strani na mesec so mu včasih že kar tesne.

Največja slabost našega štirnajst dnevnika je ista, kot je bila pri mesečniku: poročamo večinoma o preteklem dogajanju (sklepi samoupravnih organov, konferenc DPO itn.). Zdi pa se, da krivda za to ni preprosto v informacijski službi. Vsaj dva vzroka sta še za to.

Prvič — zaključek redakcije posameznih števil ni usklajen s sejami samoupravnih organov (ali obratno) oziroma gradiva strokovnih služb niso znana toliko prej, da bi mogla biti objavljena

še pred sejami. Tudi se še ni uveljavila navada, da bi gradiva, ki zahtevajo daljšo razpravo, objavili v izvlečkih ali povzetkih z nakazanimi možnostmi rešitev v našem glasilu.

Drugič — nismo razčistili pojmov o tem, kakšnega pomena je »predinformacija« in kaj to sploh je. Vse preveč še prevladuje mnenje, da to ali ono »še ni za med ljudi«, torej ne za objavo, ker pač še ni niti predlog sklepa ali skoraj-že-sklep.

Ker so to načelni politični pojmi, jih verjetno lahko premaknejo le DPO.

V začetku leta naj bi bil ustanovljen center (ali služba) za samoupravljanje in informiranje. To bo gotovo korak tudi k boljšemu obveščanju. Ne bomo pa smeli pričakovati velikih sprememb čez noč. Precej stvari nas namreč opozarja na treznost in organsko rast informiranja skladno z razvojem in rastjo samoupravljanja. Kadrovske smo namreč šibki. Zaenkrat imamo samo poklicnega urednika. Kdaj bomo imeli še novinarja (enega ali več), ne vemo. Dobro delovanje številnih samoupravnih teles v vseh 23 TOZD in DSS je prav tako pomembno za informiranje (in obratno).

Drugo, nič manj važno dejstvo pa je, da nam kar precej izvodov našega 14-dnevnika redno obleži, čeprav ga delimo zastonj, delamo zanj reklamo in čeprav so datumi izidov znani in ustaljeni — 1. in 15. v mesecu.

Ugibanja, zakaj je tako, so jalova. Odgovor lahko da samo strokovno izvedena anketa, a naše uredništvo je ne more izvesti — za to so instituti in strokovnjaki. Le strokovna analiza namreč lahko pove, ali imamo dovolj sredstev obveščanja ali premalo, ali delamo dobro ali ne itn., predvsem pa, kaj o tem misli in si želi VEČINA DELAVCEV.

Dokler nam namreč 14-dnevnik ostaja, ni razumno terjati še dodatno ali pogostnejše informiranje, kot ga imamo. Saj npr. še dobro pomnimo, da tudi naših občasnih nujnih »obvestil« nikoli nismo razdelili več kot 2000 izvodov.

V tem letu nas čaka na področju informiranja precej dela. Vabimo torej ponovno k sodelovanju. Nasveti in prispevki vseh delavcev bodo kot doslej zmeraj dobrodošli.

Urednik

DRAGI DEDEK MRAZ

Preden začnem, te moram »okregati«. Slišal sem, da si v svoji deželi dober in pravičen voditelj (kakor npr. pri nas v tovarni delavski svet, ki mu vsi zaupamo naše upravljanje). Si nekak upravni organ nad vsemi palčki, živalmi, princesami, pusti, parklji in Miklavži. Zakaj torej nisi poslal letos več »parkljev«, da bi odveкли vse tehnostrate in

nečen? To vprašanje tare mnogo delavcev, posebno mladih, ki jih je iz dneva v dan več, pri reševanju prošnji pa se to skoraj nič ne pozna. Saj veš, da so stanovanja nujno potrebna, mi pa ne moremo misliti samo na danes in jutri, saj je pred nami še vse življenje.

Upam, da želja ni preveč in da niso prezahtevne. Želim ti novo in lepo snidenje, ko se zopet oglašim.

Mladinec — delavec
iz TOZD TRO

P. S.

Prosim, ne kaži pisma nikomur!

ZAHVALA

Ob izgubi svojega sina **Ivana Pogorevca** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala sodelavcem iz kovačnice za venec, govorniku in godbi, sindikatu pa za pomoč. Mati

ZAHVALA

Ob izgubi moje žene in matere **Jelke Lakovšek** se iskreno zahvaljujem sodelavcem jeklovleka za venec, g. župniku pa za govor. Mož Ludvik, sinova Ludvik in Slavko ter hčerka Ivanka z družinami

ZAHVALA

Ob smrti moje mame **Elizabete Primožič** se najlepše zahvaljujem vsem svojim sodelavcem za darovano cvetje in tolažilne besede. Še posebej se zahvaljujem vsem, ki so odpotovali v Smartno ob Paki in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zalujoča sin Zdravko in hči Marica z družinama

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame, žene in babice **Alojzije Kotnik** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje ter jo spremili na zadnji poti. Vsi njeni

ZAHVALA

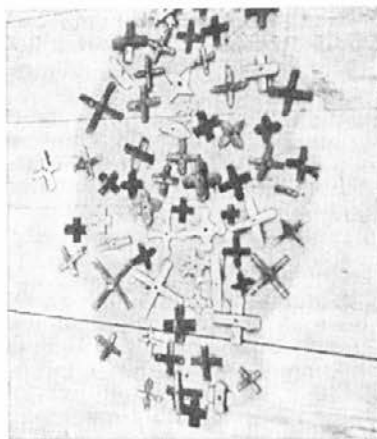
Ob bridki izgubi dragega moža in očeta **Alojza Lesjaka** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znancom za darovano cvetje in vence ter g. župniku za lepe poslovilne besede.

Zalujoči: žena in sinova

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage hčerke in sestre **Majde Rezonja** se iskreno zahvaljujem vsem znancom, sorodnikom in prijateljem za darovane vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Še posebna hvala sindikatu energetskega obrata za denarno pomoč. Prav tako iskrena hvala sosedom, ki so nam nesebično pomagali v težkih trenutkih ter g. župniku za lepe poslovilne besede.

Zalujoča mama in sestre

Staro kmečko voščilo

birokrate, ki so še pri nas? Imaš že vse zasedeno? Upam, da se boš drugo leto bolj potrudil, jih piskal in jih v naši lepi Meži opral. Škoda, da ni bolj čista, da bi videli, kako odnaša njihovo umazanijo.

Zdaj pa še prošnje za novo leto. Precej jih je, zato bo tvoj koš do vrha poln. Paziti pa moraš, ko boš vozil po naši cesti, da zaradi tresenja ne boš vsega izgubil!

Prosim, prinesi nam v letu 1977 mnogo dobrih pogodb, da bomo imeli vse leto dosti dela in se bodo naši izdelki na veliko prodajali doma in na tujem. Mi bomo delali z vsem elanom, z visoko kvaliteto in s čim manjšim izmečkom. Mislim, da si zasluzimo, da nam prineseš lepe plače, visok regres, na koncu leta pa še kakšen dobiček. Prav tako si želimo mnogo dobrih medsebojnih delavskih odnosov, da bi se razumeli in vedno držali skupaj. Če bo kaj pomagalo, nam prinesi tudi soli. Z njo bi si posuli glave, da bomo vsi delavci v vseh TOZD mislili enako in se ne bomo več delili na t.i. »one zgoraj in one spodaj«.

Tistim, ki tega še ne vedo, razloži, prosim, da sedaj odloča delavec, ne pa da se mora vedno strinjati z vsem. Vsi imamo še eno željo, a je težka po tonah in denarju: prinesi nam nekaj novih strojev, ker jih že pošteno potrebujemo, saj bi lahko odprli muzej za stare stroje. Toliko let že plačujemo za amortizacijo, strojev pa še vedno ni zadosti.

Dragi dedek Mraz, zdaj pa bi ti zaupal še zadnjo prošnjo: stanovanja! Zakaj si tako prese-

REKREACIJA IN ŠPORT

Ekipno prvenstvo železarne v šahu

Na ekipnem prvenstvu železarne je sodelovalo šest ekip osnovnih organizacij sindikata. Štiričlanske ekipe so se pomerile med seboj po Bergerjevemu sistemu — vsaka z vsako. Prvo mesto je premočno osvojila ekipa valjarne, ki ni izgubila nobenega dvoboja in je zbrala 15,5 točk. Za valjarno so nastopili: Prevorčič, Hrovatič, Vukovič in Štinjek. Drugo mesto je osvojila ekipa mehanične, tretje pa skupne službe TOZD I. Na posameznih deskah so bili najboljši: 1. Jože Jesenek 5 — 100%, 2. Anton Motnik 4 — 80%, 3. Dejan Vukovič 4 — 80%, 4. Ivan Štinjek 5 — 100%.

Prvenstvo slovenskih železarn v odbojki

Na Jesenicah je bilo prvenstvo slovenskih železarn v odbojki za moške ekipe. Sodelovali so igralci iz Verige — Lesce, Plamena — Kropa, Žične — Celje in železarn Ravne ter Jesenice. Naši odbojkarji so premagali vse nasprotnike in po tradiciji osvojili prvo mesto. Tri tekme so dobili z 2:0, odločilno srečanje proti domačinom pa tesno z 2:1. Za našo ekipo so nastopili: Šteharnik, Spanžel, Slatinšek, Ban, Pečnik, Paradiž in Prikržnik.

Rekreacijski nogomet

V novi športni dvorani je bil turnir v malem nogometu, na katerem so sodelovale ekipe Večera, Radia Maribor in rekreacijska ekipa Železarne Ravne. V medsebojnem srečanju Mariborčanov je »Večer« premagal »Radio« s 7:3. V glavni tekmi so naši nogometaši premagali selekcijo Večera in Radia kar z 9:0.

Odbojka

Koroške ekipe so v prvenstvenih srečanjih dosegle le delen uspeh. Člani Fužinarja so doma premagali Izolo s 3:0 in izgubili pomembno tekmo proti konkurentu za naslov prvaka v Karlovcu s 3:0. Pred zaključkom jensenskega dela imajo Karlovac,

Metalac in Fužinar po en poraz in se bodo v nadaljnjem poteku prvenstva med seboj borili za naslov prvaka.

Moška ekipa Mežice je v Novem mestu premagala domačine s 3:2 in na domačem terenu Branik iz Maribora s 3:0. Po tretjem kolu vodijo Mežičani.

Članice Fužinarja so doma premagale novinke v republiški ligi Mislinjo s 3:0. Na gostovanju na Jesenicah so dobile pomemben dvoboj s 3:1 in so na čelu republiške lestvice.

Igralci Mislinje, ki ponovno tekmujejo v republiški ligi, so v gosteh premagali Šempeter, doma pa Polskavo in imajo možnosti za visoko uvrstitev. Ženska ekipa Mislinje ni uspela proti Celjankam. Na domačem terenu je izgubila srečanje s 3:0.

V Karlovcu je bil medrepubliški turnir mladinskih reprezentanc. Slovenski reprezentanci sta osvojili 4. mesti. Od Korošcev so sodelovali: Godčeva in Verdinsekova ter Filipančič, Žerdoner, Meško, Jezernik in Brumen.

Namizni tenis

V Murski Soboti je bil zvezni turnir za mladince in mladinke. Igralke Fužinarja so v ekipni konkurenci osvojile tretje mesto. Mladinci se niso uspeli uvrstiti med najboljše. Med posamezniki je odlično zaigral Bojan Pavič, ki ga je zvezni selektor določil v širši izbor za državno reprezentanco.

Članska ekipa Fužinarja je imela dva dvoboja v republiški ligi. V prvem srečanju so izgubili proti Gradisu s 5:3. Dve točki je priigral Pavič in eno Janežič. V drugem dvoboju proti Smedeli je mlado ekipo pojačal Robert Jamšek in največ pripomogel k zmagi 5:3. Tri zmage je dosegel Jamšek, dve pa Pavič.

V Mariboru je bilo regionalno prvenstvo za mladince in mladinke. Pri fantih so imeli največ uspeha Prekmurci, pri dekletih pa mlade igralko Fužinarja, ki so osvojile prva štiri mesta v zaporedju: Ačko, Črnovšek, Horvat in Logar. Med osem najboljših sta se še uvrstili Šavčeva in

Trbižanova. Pri mešanih mladinskih dvojicah je osvojil prvo mesto par Fužinarja Pavič — Črnovšek.

Na Ravnah je bil drugi republiški selekcijski turnir za pionirje in pionirke. V obeh konkurencah je bila udeležba številna, saj je nastopilo vseh 12 poklicanih pionirjev in pionirk. Pri pionirjih sta osvojila prvo in drugo mesto Mariborčana Štebih in Klinger, Bojan Pavič je bil tretji, Riki Günter četrti, Iztok Janežič pa peti.

Pri dekletih je pripravila pravo presenečenje Djankičeva iz Ptuja, ki je osvojila prvo mesto brez poraza pred našimi tekmovalkami Ačkovo, Horvatovo in Logarjevo. Sedmo in osmo mesto sta osvojili Šavčeva in Trbižanova.

Plavanje

Najboljši slovenski plavalci so imeli v Lipici skupne priprave in prvo tekmovalje v novi zimski sezoni. Pri ženskah je bila najuspešnejša Maja Rodič, ki je zmagala dvakrat: na 200 m prsno in 200 m mešano. Prvi mesti sta osvojila Balant na 200 m in Tomaž Rodič na 200 m prsno.

V Gradcu je bil mednarodni miting, na katerem je sodeloval tudi tekmovalac Fužinarja Miran Kos, ki je zmagal na 100 m hrbtno in dosegel po točkovni vrednosti najboljši rezultat ter nov državni rekord za pionirje A.

Na Ravnah je bil tradicionalni dvoboj med plavalci Mladosti iz Zagreba in domačim Fužinarjem. Domači plavalci so ponovno dosegli odlične rezultate. Tomaž Rodič je izenačil državni rekord na 200 m prsno, Miran Kos je dosegel nov državni rekord na 200 m hrbtno, Aljoša Medvešek je postavil dva državna rekorda za pionirje C na 100 m delfin in 100 m hrbtno, Maja Rodič je na 400 m mešano postavila absolutni slovenski rekord za vse kategorije.

V Zagrebu je bil plavalni miting, na katerem je sodelovala večina najboljših plavalcev iz Hrvaške in Slovenije. Plavalci Fužinarja prihajajo v formo. Strokovnjake sta presenetila brat in sestra Rodič, ki sta v svojih disciplinah postavila nova državna rekorda in kot pionirja posegla v sam članski jugoslovanski vrh. Naši tekmovalci so osvojili naslednja prva mesta:

Dimiter Vočko 200 m delfin, Vlasta Pisknik 100 m kravlj, Zora Pšeničnik 100 m kravlj (članice), Tomaž Rodič na 200 m prsno, Maja Rodič na 200 m prsno in 200 m mešano. Pionir Miran Kos je bil drugi na 200 m mešano in popravil republiški pionirski rekord.

TRIM — plavanje

Občinska komisija za rekreacijo je organizirala zadnjo plavalno — trim akcijo v letu 1976. Udeleženci so preplavali določene dolžine po starostnih skupinah. Skupno je sodelovalo na Ravnah in v Črni 275 posameznikov in 12 družin. Najstarejša udeleženca

sta bila na Ravnah 63-letni Ervin Wlodyga in v Črni Franc Gašper, ki ima kar 72 let.

Nogomet

V počastitev dneva republike je bilo na Ravnah prijateljsko srečanje med nogometaši Slovenskega akademškega kluba iz Celovca in izbrano selekcijo koroške regije. Zmagali so gostje s 3:1.

S. F.

Z izkaznico Smučarske zveze Slovenije cenejše smučanje

Smučarska zveza Slovenije je pred kratkim sprejela samoupravni sporazum s proizvajalci smučarske opreme in z zavarovalnico Sava, s katerimi je dosegla za vse svoje člane 10-odstotni popust za nakup smučarske opreme in za uporabo vseh slovenskih žičnic in vlečnic. Na osnovi ugodnosti, ki jih daje podpisani samoupravni sporazum, je Smučarska zveza Slovenije izdala smučarsko izkaznico in bone za nakup smučarske opreme ter bon za uporabo žičnic in bon zavarovalnice Sava.

Vsak ljubitelj smučanja se lahko včlani v Smučarsko zvezo Slovenije, če plača članarino, ki znaša za odrasle 150 dinarjev in za mladino do 15 let 60 dinarjev. Vsak novi član prejme ob plačilu smučarsko izkaznico in 14 bonov za nakup opreme ter bon zavarovalnice Sava za morebitni primer nezgode.

Na Ravnah lahko zainteresirani dobijo izkaznico in 14 bonov vsak dan razen ponedeljka od 16. do 17. ure pri blagajni na DTK. Vsak zainteresirani mora s seboj prinesiti eno fotografijo, ki je sestavni del izkaznice. Smučarska izkaznica in boni veljajo samo eno zimsko sezono, in sicer od 1. 9. 1976 do 30. 6. 1977.

V Sloveniji so prodajna mesta v naslednjih krajih: Almira Radovljica, Alpina Žiri, Elan Begunje, Kokra, Kranj, Mercator, Nama Ljubljana s svojimi prodajalnami, Nanos Postojna, Pletenina Ljubljana in Centromerur Ljubljana. Prebivalci Mežiške doline imajo možnost nakupa v Nami Ravne, ki je zelo dobro založena s smučarsko opremo.

Torej, ljubitelji smučanja, po izkaznico Smučarske zveze Slovenije, ki vam zagotavlja, da se boste v tej zimski sezoni smučali dosti ceneje kot prejšnja leta!

F. R.

MODROST

V ječi se ne živi.

A. Dumas

Kdor se pusti vpreči, mora vleči.

Pogum je dober, vztrajnost boljša.

Fontane

Značaj človeka se spozna iz šale, ki jo zameri.

Lichtenberg

Fotografije za to številko so prispevali F. Kamnik, F. Rotar in informacijska služba.

Od kar je DTK, ga obiskuje tudi dedek Mraz